

ÅRSSKRIFT
FOR
ROSKILDENSER-SAMFUNDET

NR. 56 · OKTOBER · 1974

roars kilde

ROARS KILDE

ÅRSSKRIFT FOR ROSKILDENSER-SAMFUNDET

Nr. 56 – OKTOBER – 1974

Generalforsamlingen

Lørdag den 2. november 1974 afholdes

Kl. 16.30: GENERALFORSAMLING på Hotel Prindsen, Algade.

Dagsorden:

1. Beretning.
2. Regnskab.
3. Lånesager.
4. Fastsættelse af kontingent for 1975/76.
5. Valg til bestyrelsen.
6. Valg til revisor.
7. Eventuelt.

Kl. 18.00: JUBILAR- og ÅRSFEST på Hotel Prindsen, Algade.

Der serveres oksehøjreb m. gemyse, is og kaffe, – dertil 1/2 fl. rødvin og 2 glas hedvin.

Prisen pr. kuvert og for deltagelse i festen andrager kr. 100,-, der opkræves ved middagen.

Derefter dans, indledt med polonaise.

Kun adgang for medlemmer. Sæt klassekammerater stævne.

Påklædning: Smoking eller mørkt tøj.

Tilmelding senest 28. oktober til assurancefirmaet Henry Carstensens kontor, Algade 19, Roskilde, mellem kl. 9 og 16.30 alle hverdage undtagen lørdag på tlf. (03) 35 33 33.

Til ballet, der begynder kl. ca. 21, er der gratis adgang for alle medlemmer.

NB! Medlemmer blandt jubilarerne, der har modtaget særlig indbydelse, bedes af hensyn til bordplanen tilmelde sig på det fremsendte kort.

Betal venligst kontingentet for 1974/75 straks på vedlagte indbetalingskort. (Se andetsteds i bladet). Husk: nyt kontingentbeløb!

Med venlig hilsen
BESTYRELSEN

Års- og jubilarfesten flytter tilbage til »Hotel Prindsen«

For nogle år siden besluttede bestyrelsen at flytte den årlige fest for jubilarerne til den nye Katedralskole på Holbækvejen. Den fandt første gang sted i 1971, og ved samme lejlighed omdøbtes festen, så den derefter fik navnet *års- og jubilarfest*.

Hvorfor?

Ændringen af stedet havde flere årsager. Vigtigst blandt disse var et ønske om at gøre deltagelsen i festen billigere, og navneskiftet skulle stimulere til en større deltagelse i festen – også af ikke-jubilarer.

Som situationen dengang var, kunne nemlig Hotel Prindsen ikke rumme så mange, som man gerne ville se til festen.

Hvordan er det gået?

Katedralskolen mødte tanken med den største velvilje og hjælpsomhed. Festen er holdt inden for rimelige økonomiske rammer, og deltagerantallet har været stigende, – men alligevel må det erkendes, at der ikke har været for stor tilfredshed med flytningen.

Grunden skal nok søges tildels i noget følelsesmæssigt. For mange jubilarer og ældre medlemmer har Hotel Prindsens festlige sal stået som »stedet«, hvor de gennem deres skoletid har oplevet mange dejlige fester.

I modsætning hertil kan netop på de samme gæster den nye skoles murstensvægge – måske også dens mindre gode akustik – virke som et »spærrefilter« mellem deltagerne og feststemningen.

Efter festen i november 1973 har et betydeligt antal jubilarer givet tilkende, at det – alt taget i betragtning – ikke har været nogen fordel med flytningen, og at man gerne så en ændring. I de seneste år har Hotel Prindsen været underkastet en omfattende modernisering. Der er bl. a. indvundet betydelig plads ved fjernelse af scenen, og man er derved blevet i stand til at betjene betydeligt flere gæster end før.

Flytning besluttet

Ud fra opinionstilkendegivelsen og ud fra de nye forudsætninger har bestyrelsen i samråd med rektor besluttet at flytte festen tilbage til Hotel Prindsen.

Ganske vist kan det ikke undgås, at omkostningerne for den enkelte deltager vil stige, men dette er af kritikerne stemplet som noget mindre væsentligt.

Desuden håber bestyrelsen på en større tilslutning. Der har netop i år været udfoldet særlige bestræbelser for også at skabe tilslutning fra 10-års jubilarer. Også dette er kommet som et ønske til bestyrelsen, idet mange i netop den aldersgruppe har ytret ønske om mulighed for at mødes med gamle klassekammerater.

Samfundets sekretær, *Inge Winther*, har med ihærdighed skaffet yderligere en jubilارliste på benene. Forhåbentlig vil bestræbelserne bære frugt og medføre tilgang (eller genindmeldelse) af mange af disse »unge« jubilarer.

Vel mødt d. 2. november 1974 på Hotel Prindsen.

Besøg på Roskilde adelige Jomfrukloster – Det gamle og det nye Roskilde

Dato: Onsdag den 27. november 1974.

Kl. 19.30 Besøg på Roskilde adelige Jomfrukloster (hovedindgangen).

Kl. 20.15 (omtrent) Møde og sammenkomst på Roskilde Bibliotek, Dr. Margrethesvej 14.
Bibliotekar *Lotte Fang* og chefarkitekt *Mogens Suhr Andersen*:
»Det gamle og det nye Roskilde«.

Bagefter en let servering under kammeratligt samvær.

Deltagelsen vil koste kr. 10,00 pr. person. Pårørende af medlemmer er også velkomne.

Tilmelding: Senest 25. november 1974 til tlf. (03) 35 65 02 efter kl. 18.

Hvad lærer man egentlig på Roskilde Katedralskole - og hvordan?

Hvis man har sans for statistik, vil man kunne finde ud af, at Roskildenser-Samfundets medlemmer for størstedelen er dimitteret fra Katedralskolen for adskillige år siden.

Gudskelov tæller Samfundet da også yngre medlemmer, - men ifølge naturens orden ligger flertallet med over ti års afstand fra deres skoletid.

En rektor (ved en anden skole) sagde engang, at det er svært at være skoleleder i Danmark, - for næppe har man indstillet sig på en ny skoleordning, før de kære politikere begynder med at etablere den næste.

Deri støttes de varmt af visse skolefolk, der har fundet, at den sidst vedtagne form bestemt ikke harmonerer med deres mening. Nu håber de, at den næste vil gøre det. Og de skuffes som regel!

Denne tingenes tilstand medfører, at de fleste af Roskildenser-Samfundets medlemmer, - hvadenten de selv har (eller nyligt har haft)

børn i skolealderen, - besidder en meget mangelfuld opfattelse af, hvad der egentlig foregår i den højere undervisning på vore skoler.

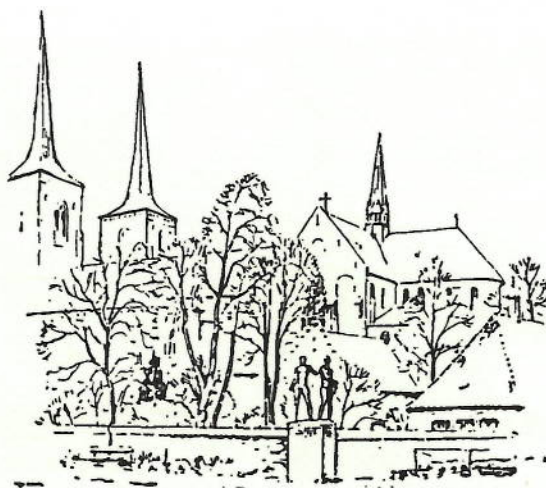
ROARS KILDE har derfor bedt en kreds af Katedralskolens nuværende lærere om at redegøre for deres undervisnings indhold og form.

Vort ønske er mødt med en helt enestående interesse og hjælpsomhed, der modsiger enhver påstand om »skolens lukkede verden«.

Flere af dem har udtalt glæde over at få lejlighed til at informere om deres pædagogiske områder.

Redaktionen håber at have udfyldt et tomrum - selv om vi er ganske klar over, at en lignende redegørelse nok må gentages om 5-6 år, når vi så atter har fået en ny skoleordning.

Her følger altså noget om undervisningen på Roskilde Katedralskole i det Herrens år 1974 (for latinere: MCMLXXIV).

Redaktionen af ROARS KILDE har for at begrænse omfanget udvalgt 8 fagområder af gymnasiets og H.F.s emnekreds. For ikke at blive beskyldt for særlige sympatier (eller det modsatte) har man besluttet at bringe »fagene« i alfabetisk orden.

BIOLOGI

Vor første artikel er skrevet af lektor *Karen Bendix*. Forfatteren er ikke helt tilfreds med afsnittet om H.F.-undervisningen. Det skyldes bl. a., at den nye bekendtgørelse om denne undervisning endnu ikke var kommet, da artiklen skulle skrives.

Biologi i gymnasiet

Der må først skelnes mellem biologi på den matematiske linjes naturfaglige gren og biologi på alle øvrige grene.

I naturfaglig gren har faget 3 timer om ugen i 2. g og 7 timer om ugen i 3. g, medens alle øvrige elever har 3 timer om ugen i 3. g. Det

siger sig selv, at der må blive stor forskel på undervisningen under så forskellige vilkår. For de naturfagliges vedkommende omfatter faget flg. emner: Biokemi, systematik, mikrobiologi, livsytringer på forskellige niveauer, formering og fosterudvikling, økologi, etologi (studiet af adfærd), arvelighedslære, udviklingslære, aktuelle biologiske problemer af større betydning for samfundet, menneskets biologi og endelig et speciale af ca. 30 timers varighed. Denne lange opremsning siger måske ikke så meget, men det fremgår forhåbentligt, at der er tale om et både omfattende og krævende fag. Der lægges meget stor vægt på elevforsøg, som skal føres i en journal og følges op af rapporter. Specialet vælger eleverne selv, og det skal være eksperimentelt samt ledsaget af en større rapport. I det hele taget lægges der stor vægt på elevernes selvstændighed og evne til at bruge bøger på fornuftig vis, i højere grad end på udenadslære. Dette giver sig udtryk også i eksamensformerne.

Der er to skriftlige prøver, en firetimers opgave, hvor eleven mellem et antal opgaver (i praksis 2) skal vælge en. En tretimers-opgave, hvor eleven skal besvare et antal spørgsmål, valgt mellem et større antal forelagte spørgsmål. Til disse prøver må eleven medbringe alle de i undervisningen anvendte bøger, rapporter og noter. Det samme gælder ved mundtlig eksamen, hvor der forud for eksaminationen gives en halv times forberedelsestid.

I 2. g plejer jeg at tage på et kortere lejrskoleophold, og desuden foretages mindre ekskursioner i skoven, til Zoologisk Museum og Zoologisk Have o.s.v.

For alle andre elever er der dels nogle obligatoriske emner, men da stofmængden er så stor, må eleverne selv udvælge en del af stoffet. Og så her er et speciale obligatorisk, dog kun omfattende ca. 10 timer. For disse elevers vedkommende kan der kun blive tale om mundtlig eksamen. Her er eksaminationstiden 20 min. efter 20 min.s forberedelsestid. I øvrigt er principperne de samme og det kunne måske være rimeligt at slutte med den fælles formålsparagraf: »at udvikle elevernes evne til at formulere og løse biologiske problemer og til kritisk og analytisk at følge en biologisk tankegang og arbejdsmetode, således at biologisk metode og viden kan anvendes på både individuelle og samfundsmæssige problemer«.

Biologi i HF

For alle HF elever er biologi et obligatorisk fag i de første semestre. Der er tre ugentlige timer i efteråret og kun to i foråret.

HF bekendtgørelsen vil efter ferien være omfattende ændret for de fleste fags vedkommende. Hidtil er hovedvægten blevet lagt på menneskets fysiologi, men i fremtiden vil der blive lagt større vægt på udvalgte emner indenfor menneskets biologi, således som det er afhængigt af samfundet og omgivelserne i det hele taget. Her på stedet har vi i år fået lov til at arbejde under en forsøgsordning, hvor eleverne selv har kunnet vælge, hvilke emner vi skulle lægge hovedvægten på. For »min egen« klasses vedkommende har vi først og fremmest beskæftiget os med arvelighedslære og økologi, medens parallelklasserne har taget andre emner op. Eksamen er mundtlig (20 min.) med en 20 min.s forberedelsestid som i gymnasiet.

Desuden kan 2 HF tage biologi som tilvalgsfag, 4 ugentlige timer. Her afsluttes med både en skriftlig og en mundtlig eksamen, men da jeg endnu intet har set om de nye bestemmelser, ville det være urimeligt at komme nærmere ind på dette emne. Det er klart, at formålet med faget på HF svarer ganske til gymnasiet.

DANSK

Det er adjunkt *Inge Lumholt*, der i det følgende behandler undervisningen i dansk, – et område, som alle gamle elever senere måtte erkende, at de muligvis undervurderede i deres skoletid.

Danskundervisningen i Gymnasiet

Dansk er nok det fag, der blev ændret mest ved den ny betænkning om gymnasieundervisningen i 1971. Mange vil endnu huske den til tider meget hede debat, der blev ført, bl. a. i aviserne, om fagets nye indhold. Adskillige fagfolk og andre interesserede var betænkelige ved en så radikal omlægning, som der her var tale om, og nogle fandt den ligefrem uansvarlig.

Hovedændringen bestod i, at man ikke mere krævede en kronologisk gennemgang af den danske litteratur fra oldtiden til nutiden og et sikkert kendskab til samtlige vigtige perioder i litteraturhistorien. Samtidig faldt de faste sidetalskrav bort, så elever og lærere blev friere

stillet med hensyn til valg af teksternes antal og længde. Som noget nyt indførtes pligt til at beskæftige sig med den såkaldte triviallitteratur, og dette, sammenholdt med ovenstående ret til at springe perioder og forfattere over, som man ikke havde lyst til at beskæftige sig med, var et oplagt angrebepunkt for modstanderne af den nye ordning. Det blev jo nemlig nu teoretisk muligt at blive student med et indgående kendskab til Anders And og Familie Journalen, men uden at have læst ét ord af f. eks. Holberg, Grundtvig og Kierkegaard. Ikke underligt, at mange blev forargede.

Noget andet nyt, ordningen førte med sig, var, at den såkaldte ikke-fiktive litteratur (altså avisartikler, politiske tekster, reklamer og videnskabelige artikler o. lign.) fik en styrket placering – det er nu obligatorisk stof, mens det før blot forelå som en mulighed, man kunne beskæftige sig med.

Spørger man så, hvad der dækker sig bag de fine ord, hvad vi egentlig beskæftiger os med i de 3 timer om ugen, faget har tildelt i 1. og 2. g, og de fire timer om ugen, vi har til rådighed i 3. g, vil jeg svare, at vi selvfølgelig læser en masse nye tekster, men at vi da sandelig også læser en mængde af de tekster, vi også læste efter den gamle ordning – men vi gør det måske på en lidt anden måde. Teksterne sammenstilles evt. med andre tekster fra helt andre perioder, så de belyser et bestemt tema eller emne, eller de fiktive tekster sammenstilles måske med ikke-fiktive tekster, som beskæftiger sig med samme problematik. Endelig kan det tænkes, at en tekst vælges, blot fordi man har lyst til at beskæftige sig med den.

Vi læser mange moderne tekster, nok væsentlig flere, end man gjorde efter den gamle ordning. Bekendtgørelsen siger os, at hovedvægten skal lægges på litteraturen efter 1920. Eleverne skal, som det hedder, have en udførlig og sammenhængende forståelse af den nyere og nyeste tid, og det kan de jo kun få ved at læse et stort antal tekster fra denne periode. Her inddrages ikke-fiktive tekster, f. eks. litteraturkritiske afhandlinger, kronikker og debatindlæg, der behandler nogle af de ideer og strømninger, der er fremme i tiden.

Fra tiden før 1920 skal man vælge en periode ud, som man vil beskæftige sig indgående med. Her lægges der vægt på at belyse litteraturens plads i den historiske og samfundsmæssige sammenhæng, og i den forbindelse ville det nok være naturligt at søge at få et samarbejde i

gang med nogle af de andre fag, som f. eks. samfundsfag, historie eller religion.

Så ville man samtidig følge en af de intentioner, der overhovedet ligger i den ny gymnasieordning, så de ikke føler, at de beskæftiger sig med små isolerede enheder, men at der er en sammenhæng mellem stoffet, de lærer i de forskellige fag.

Der skal også læses et ikke nærmere angivet antal tekster fra tiden før 1800, og disse tekster skal sammenstilles, så de belyser et bestemt emne. Man kunne her tænke sig, at man valgte at belyse dramaets udvikling, kærlighedsdigtning til forskellig tid eller at beskæftige sig med den politiske digtning.

Svenske og norske tekster indgår overalt på linie med de danske, sådant forstået, at man forventer, at eleverne skaffer sig et sådant gloseforråd og et sådant kendskab til grammatik, at de er i stand til at behandle disse tekster efter samme synspunkter og principper som de danske.

Anden fremmedlitteratur, dog i oversættelse, indgår også i pensum.

Som noget generelt kan det siges, at elever og lærere i fællesskab vælger de tekster, perioder, synspunkter og forfatterskaber, som en klasse beskæftiger sig med i de 3 år. Dette stiller efter min mening store krav til læreren. Det gælder jo nemlig om at skaffe eleverne en sådan viden om valgmulighederne, så det ikke bliver farven på omslaget eller billedet på forsiden, der afgør, hvilke værker man vælger at læse.

Formålet med hele danskundervisningen i gymnasiet er »at gøre eleverne bevidste over for sproget som forudsætning og redskab for det enkelte menneskes individuelle og sociale aktiviteter«. Heri ligger også, at eleverne skal opøves i at udtrykke sig skriftligt. De opgavesæt, man efter den nye ordning får udleveret, er væsentlig anderledes, end de gamle sæt. Mens man før fik udleveret et eller to ark med opgaveformuleringerne og materiale til citatstilen og fortolkningsstilen, kan man nu risikere at få 7–8 sider materiale i hånden. Det skyldes indførelsen af de såkaldte sagprosaopgaver, hvor eleverne skal redegøre for, kommentere og vurdere det udleverede materiale (artikler, kronikker, debatindlæg o. lign.) på grundlag af en sproglig stilistisk undersøgelse. Der er valgmulighed mellem sagprosaopgaven eller opgaverne, en fortolkningsopgave og en friere behandling af det givne emne. Alle opgaverne stilles, og teksterne vælges, så de belyser samme emne,

f. eks. »Kyindens stilling i samfundet«, »Tri-
viallitteraturens rolle« eller »Samfundets be-
handling af minoritetsgrupper«.

Det er endnu for tidligt at give en nøjere be-
grundet vurdering af den nye ordning, dertil
har den virket for kort tid, det første hold ele-
ver, der har fulgt den, bliver studenter i 1974;
men en vis fornemmelse af virkningen af den
har man selvfølgelig, når man har fulgt et hold
de tre år. Det er egentlig mit indtryk, at det er
læreren, der har fået den største fornyelse gen-
nem den. Det har været en kolossal udfordring,
men også en spændende, tidkrævende opgave
at sætte sig ind i de mange nye områder og til-
rettelægge stoffet efter elevernes valg inden for
de givne rammer.

Eleverne har sat noget meget værdifuldt til,
men også vundet noget ved ændringen. Det er
et afgjort minus, at de ikke opnår nogen særlig
fornemmelse af kronologien. Det, at man læser
så spredt, og at man går på tværs af stoffet,
medfører, at mange føler, at de mange tekster
svæver rundt imellem hinanden. Man har svært
ved at placere dem i forhold til hinanden. Dette
moment har mange elever klaget over.

Det er til gengæld et plus, at eleverne i så stor
udstrækning selv vælger de emner, de vil be-
skæftige sig med. Det giver generelt en mere
engageret holdning til det, der foregår i ti-
merne. De ny sagprosaopgaver føles af mange
som en væsentlig stramning af kravene til den
danske stil, men jeg synes selv, man må sige,
at de opøver en evne hos eleverne til at gen-
nemske og redegøre for en forelagt tekst, hvil-
ket de i høj grad har brug for senere i tilværel-
sen.

De frie forhold med hensyn til, hvor mange
tekster man vil læse i løbet af de 3 år, rummer
selvfølgelig en fare for, at der er hold, der får
læst meget lidt, men der er næppe lærere, der
begræder, at man ikke mere skal sidde og dele
f. eks. lyriske digte op i antal af normalsider
og vælge tekster til opgivelse efter længde – og
hvorfor skal man dog ikke tro på, at elever og
lærere vælger at beskæftige sig med noget me-
ningsfyldt, når de nu alligevel skal være til
stede i de mange timer om året?

HISTORIE

Hvem husker ikke skoletidens skræk for årstal
og kongerækker.

I artiklen her fortæller adjunkt *Jens Jørgensen*

om synet på den slags historieundervisning i
dag.

Quo vadis?

For folk af den såkaldte »ældre skole« vil da-
nerkongen Hans sikkert stadig stå som et uhel-
digt eksemplar i den så sindrigt opbyggede
danske kongerække: Christian, Frederik, Chri-
stian, Frederik o.s.v. Huskes han ikke for andet,
så huskes han af den generation, hvor terperiet
var god latin, for netop det kludder, han bi-
bragte en tilsyneladende let remse.

Med kong Hans, Christian, Frederik og hvad de
i øvrigt hed, således med så meget andet i tid-
ligere historieundervisning. Der var lange se-
rier af udenadslært viden, man skulle tilegne
sig, det være sig navnestof, krigsårstal eller kri-
gens resultater.

Selvfølgelig er der stadig elementær viden i fa-
get historie. Selvfølgelig spørger vi lærere sta-
dig om navne og årstal nu og da. Men der er
sket en vægtforskydning. Nu er det under in-
gen omstændigheder en form for viden for
samme videns egen skyld – en slags l'art pour
l'art – nu er det spørgsmålet om en slags sam-
menhæng, hvori vi møder de omtalte facts.

Historieundervisningen har ændret sig på det
gymnasiale niveau. Allerede i de første timer
af undervisningsforløbet mærkes dette. Medens
man tidligere – stort set – skulle gennemgå hele
det historiske forløb fra de ældste orientalske
flodkulturer til og med 2. verdenskrig (at nogle
historie-lærere stædigt plæderede for, at man
ikke kunne undervise på et kildekritisk forsvar-
ligt niveau efter 1. verdenskrig er en ganske
anden historie!), så foretages der fra første
færd en udvælgelse af stof i et snævert sam-
arbejde lærer-elever.

Historieundervisningen har fået pålagt året
1930 som et skel. Igennem hele 1. g og det me-
ste af 2. g undervises i tidsrummet frem til ca.
1930, og i forlængelse af det i forrige afsnit
nævnte udvælgelsesprincip læses der altså kun
»perioder«. Der skal arbejdes med 3–5 perioder
eller emner, valgt således, »at der foreligger en
spredning i tid, geografiske områder og emne-
indhold«. (Fra Undervisningsministeriets be-
kendtgørelse af 16. juni 1971, s. 11). Som en
slags bånd pålægger Undervisningsministeriet
lærer-elever at vælge mindst én periode eller
mindst ét emne fra tiden før 1500. Desuden skal
Danmarks og Nordens historie indgå i mindst
én/ét og højst to.

Det vil være åbenbart, at en sådan inddeling af det historiske stof giver en markeret fordel for den del af stoffet, der ligger efter 1930. Sammen med samfundslæren indtager stoffet efter 1930 herefter nemlig 50 % af undervisningstiden i gymnasiet.

Denne kraftige forrykning af vægten til den nyeste tid har selvsagt været genstand for betydelig modstand blandt en række historikere. Man har bl. a. peget på, at vælger en klasse at arbejde med europæisk historie i 15. århundrede med inddragelse af relevant materiale for Nordens vedkommende, ja, så har man faktisk ikke nødig at arbejde med andet stof før 1500 overhovedet, hvorved emner som det klassiske Grækenland, demokratiets vugge, Rom som stormagt, de gamle ægyptiske og mesopotamiske kulturer, Danmark i middelalderen og hvad ellers rinder i hu, forsømmes totalt, til skade for undervisningen i andre fag, hvor et vist kendskab til de gamle kulturer og deres historie forudsættes bekendt.

For mange historikere synes undervisningens drejning i den stærkt aktuelle retning derfor at være en flytning fra den ene grøft til den anden.

En ting, der for mange mennesker med kendskab til undervisningen i historie for bare 15-20 år siden må se anderledes ud, er den stadig kraftigere vægt, der er lagt på kildekritik. Eleverne skal nu gennemarbejde og til eksamen opgive et betydeligt antal sider af kildemateriale. Når man medtager kildeopgivelser i samfundslære skal der til eksamen nu opgives mindst 140 sider kilder, dersom klassen da ikke opgiver et speciale.

Og hermed er vi fremme ved endnu en nyskabelse i undervisningen i historie. Mens man tidligere har lagt betydelig vægt på elevens evne til selvstændigt at kunne reproducere en lærebog i eksamenssituationen, så arbejdes der nu fra første færd i undervisningen på, at eleverne gennem kildeanalyser og selvstændig stillingtagen til historiske problemer, der belyses fra forskellig side, bliver i stand til at udarbejde en skriftlig opgave i et af klassen valgt speciale-emne.

Et speciale kræver et klart afgrænset emne, og – som det siges i Direktoratets vejledning og retningslinjer for undervisningen i gymnasiet fra 1971 (s. 54) »det skal bygge på et fyldigt kildemateriale. Det vil ofte være en støtte for eleverne, at der tilvejebringes en trykt eller duplikeret oversigt over emnet«.

For mange elever er det en virkelig chance at arbejde med et speciale. Det giver mulighed for en fordybelse i et snævert emne, det giver mulighed for at læse en række andre behandlinger af et emne ud over hverdagens historiebog, og det giver ofte mulighed for at drage en række selvstændige konklusioner.

I eksamensteknisk henseende medfører et speciale, udarbejdet i emner før 1930, at alle eksamensopgivelser i stof før 1930 bortfalder. Ud over specialet opgives derefter kun stof efter 1930. Det skal nævnes, at der naturligvis også er lejlighed til at udarbejde specialer efter 1930.

Sluttelig bør man nok rejse det spørgsmål, hvad formålet herefter er med historieundervisningen. Med vejledningens ord så hører det til formålene, at eleven erhverver sig indsigt i samspillet mellem de faktorer, der kan være bestemmende i skiftende sociale situationer. For forståelsen af mennesket som socialt væsen er det også vigtigt, at der opnås indsigt i samfundsforholdene i kulturkredse, der er anderledes end elevens egen. »Eleven må opnå færdighed i selv at sætte sig ind i et spørgsmål og må kunne erkende og formulere problemstillinger, finde relevante oplysninger i kilder og fremstillinger, samt at kunne analysere og vurdere med henblik på selvstændigt at kunne gøre rede for forhold og sammenhænge i det historiske forløb og i nutidens samfund, således at de vigtigste kendsgerninger og relationerne mellem dem træder frem«.

Store ord.

Og gode ord, hvis denne målsætning kan opfyldes.

Hver på sin post yder lærerne bidrag til, at det skal lykkes – i godt og frugtbart samarbejde med eleverne.

LATIN

Til klassisk dannelse hører også kendskab til latinen. Men hvem – bortset måske fra enkelte klass.-sproglige – har kunnet prale med at besidde virkeligt kendskab? Lektor V. Møller indvier i det følgende læserne i vore dages latinundervisning.

Tempora mutantur, et nos mutamur in illis

Det første led af denne sætning er i hvert fald rigtigt. Ifølge Undervisningsministeriets be-

kendtgørelse af 16. juni 1971 hedder det om latin:

Formålet er, at eleverne

1. får så stor forståelse af det latinske sprog, at de på egen hånd ved hjælp af ordbog, grammatik og paralleloversættelse til et moderne sprog (sic) kan læse en latinsk tekst, der ikke frembyder særlige vanskeligheder,
2. får blik for det latinske sprogs forbindelse med moderne sprog, og
3. gennem læsning af nogle typiske prøver af den latinske litteratur får indblik i væsentlige sider af den romersk-latinske tradition.

Undervisningen:

Der skal i 1. og 2. gymnasieklasse læses ca. 80 sider (normalsider). Lettere poetiske stykker bør indgå i pensum. (Husker nogle f. eks. »Da mi basia mille, deinde centum, et cetera?») Altså en nedskæring på 40 normalsider!

Eksamen:

Der opgives 40 sider:

Der forelægges enten:

- a: et stykke af en opgivet tekst eller
- b: et stykke ulæst tekst.

Den enkelte eksaminand meddeler, før eksamensspørgsmålet forelægges *ham* (heri er indbefattet femininum, f. eks. omnes virgines, faciles, formosae) hvilken af de to eksaminationsformer han(!) ønsker anvendt.

a: Der gives en forberedelsestid på 20 minutter, hvorunder eksaminanden (gerundiv) har rådighed over alle de opgivne tekster samt ordbøger og grammatik efter eget valg. Teksten oversættes, fortolkes og oplæses.

b: Der prøves i højst $\frac{1}{2}$ side ulæst tekst.

Såvidt ministeriet.

Redaktionens spørgsmål til mig lød: »Hvad lærer man egentlig nu på Roskilde Katedral – og hvordan?« Ifølge bekendtgørelsen lærer man altså mindre kvantitativt (tantus, quantus, aliquantus). Kvalitativt (talis, qualis –) skal man faktisk lære det samme.

Eksamensordningen er blevet noget mildere. Der er forberedelsestid i selskab med leksikon og grammatik, papir og kuglepen. Der er mulighed for at vælge mellem en gennemgået, læst, repeteret (og måske lært) tekst og en ekstemporaltekst (hvis man har været upasselig under eksamenslæsningen!). Sidstnævnte fænomen har indtil nu ikke vist sig over horisonten, jeg mener: valg af ekstemporaltekst.

Men hvordan? Metoden afgøres ikke »ex cathedra«. Dem bruger vi slet ikke mere, altså kathedrene. Vi sidder som brødre mellem brødre og søstre. Der er ikke tale om at kaste »tela ex loco superiore«. Vi prøver at finde frem til den metode, som egner sig bedst for vedkommende klasse. Undertiden »nøddeknækning i grupper«, til andre tider (adviserede) elevs gennemgang af nye lektie, og – som regel – lærerens gennemgang af samme. Der er sket en forskydning i vore dage på den måde, at vi lægger mere vægt på gennemgangen af den nye lektie end på eksaminationen af dagens lektie. Det betyder – håber vi – mindre arbejde hjemme. Gennemgangen former sig som et samarbejde mellem lærer og elever, stort set på samme linje, som den nye eksamensmulighed for ekstemporaltekst er ment.

Oversættelsen er ikke længere det primære. Vi lægger langt større vægt på opdagelsesrejsen gennem en lang periode med formlære og syntaks som radar. Det er der nok mere udfordring i!

Præcision indtil det smålige. Tekstens sammenhæng med den romerske kultur og historie.

Samt: det latinske sprogs betydning i Europas videre sproghistorie helt op til vore dage. De tre krav har altid været der, og de er der endnu.

Vi lærere må undertiden spørge os selv: Hvad får vore elever ud af undervisningen? – også undervisningen i latin? Mareridt og onde drømme? Eller: en klar og kølig indsigt bl. a. i specialvidenskabernes internationale fagsprog? Måske også: en afslørende erkendelse af visse moderne fænomeners overflødige anvendelse af gloser af latinsk oprindelse, såsom »kommunikation«!?

I gamle dage brugte man latin til at holde sig den gemene hob på afstand (det sker desværre også i vore dage). Vi skulle gerne være med til – også med vore latinske kundskaber – at bygge bro mellem »de to kulturer«.

Lad mig slutte med et citat fra Holbergs Erasmus Montanus: I,3: monolog af Per Degn:

»Latinen hjælper et Menneske udi alle Forretninger. Jeg vilde ikke miste det Latin jeg kand, ikke for Hundrede Rixdaler; thi det har baadet mig i mit Embede over 100 Rixdaler, ja Hundrede til«.

Med de venligste hilsener til mine gamle elever og alle andre, der på R.K.S. har vandret den besværlige vej fra Mikkelsen via Cæsar til Cicero og Livius.

MATEMATIK

Matematik hører med til almindelse, siger lektor *Knud Whitta Jørgensen*, der har skrevet følgende afsnit om sit fag.

Matematikken i vore dages gymnasium

En elev fra den gamle Roskilde Katedralskole på Domkirkepladsen vil næppe kunne genkende meget, hvis han aflægger besøg på den nuværende Katedralskole på Holbækvej – dette gælder, hvad enten det drejer sig om bygninger og lokaler, elever eller lærere, og det gælder delvis matematikundervisningen.

Som en af de lærere, som den gamle elev måske vil kunne genkende, har redaktøren udpeget mig til at redegøre for matematikundervisningens stilling.

Den væsentligste ændring er nok sket i de krav, man stiller til tilegnelsens grundighed. Tidligere terpede man formler, det kniber det

med at få elever med til i vore dage. Både til eksamen og til daglig anvender de en formelsamling, hvori der står alle nødvendige formler – det er ca. halvdelen af, hvad man tidligere som en selvfølge lod eleverne lære udenad. Til mundtlig eksamen går det også lettere. Eksaminanden får, når eksamensspørgsmålet er trukket, lov til at trække sig tilbage alene med papir, bøger og sine notater og kan så forbedre sig på sit spørgsmål i lige så lang tid, som eksaminationen bagefter varer. Ældre studenter vil måske med en gysen mindes, hvorledes de til deres studenteksamen i løbet af en måneds tid kom op i samtlige fag. Nu om dage kommer man kun op i en del af fagene, og nogle af dem klarer man tilmed i 1. g eller 2. g. De sproglige afslutter således deres matematik i 2. g. Der har de så yderligere den fordel, at hvis de til eksamen går ned til karakteren 00 eller 03, så kan de tage prøven i faget om til september.

Matematik er naturligvis stadig et af skolens allerfornemste fag. Fagets stilling er i nogle henseender forringet (timetallet i matematisk afdeling bl. a.), på enkelte punkter er stillingen forbedret. De sproglige, som tidligere aldrig skulle lære stort i matematik, og som endda i en årrække var så lykkelige helt at slippe for faget, skal nu erhverve sig en ikke helt ringe matematisk viden. Tidligere har jeg spurgt mig selv: »Hvad nytte kan de sproglige have af den matematik, de lærer?« Engang stillede en sproglig klasse på den gamle skole mig det samme spørgsmål, og det er mit indtryk, at klassen aldrig tilgav mig, at jeg svarede, at man jo også måtte lære matematik, når en studentereksamen skulle give almindelse.

I vore dage omfatter de sprogliges matematikundervisning mængdelære, afbildninger, forskellige elementære funktioner bl. a. logaritme- og eksponentialfunktioner og de trigonometriske funktioner, regnestok, differential- og integralregning, kombinationer og permutationer samt noget sandsynlighedsregning.

Der skulle faktisk være noget matematik at bygge videre på for en sproglig student, der har tilegnet sig undervisningsstoffet, hvilket næppe ret tit er tilfældet.

I det matematiske gymnasium meddeles undervisningen på to niveauer, idet man på matematisk-fysisk gren formodentlig lærer omtrent dobbelt så meget matematik som på samfundsfaglig, naturfaglig og musikmatematisk gren. Det følgende refererer mest til matematisk-fy-

sisk gren, idet det er den gren, der nærmest ligner det gamle matematiske gymnasium.

Helt gledet ud af matematikundervisningen er: Konstruktioner med passer og lineal (hvilket ellers siden Platons dage har været en af skolematematikens vigtigste discipliner), rumgeometri af enhver art (både stereometri og sfærisk geometri), sammensat rentesregning, rækker (d.v.s. praktisk talt alt, hvad der tidligere læstes i 3. g).

Stærkt reduceret er: Trekantsberegninger, keglesnitlære, talfølger, kontinuitet, indførelse af irrationale tal, talteori.

Noget reduceret er: Ligninger, ret linie og cirkel.

Omtrent som før: Andengradspolynomium, differential- og integralregning, permutationer og kombinationer.

Mere dybtgående tages: Uligheder, numerisk værdi, koordinatskifte, transformationer af planen, funktionslære.

Helt nyt er: Mængdelære, matematisk logik, relationer, regnestok, vektorer, vektorfunktioner, sandsynlighedsregning og statistik, abstrakt algebra, niveaulinier.

På matematisk-fysisk gren er også som noget helt nyt kommet et valgfrit emne. I et par måneder fordyber klassen sig i et specielt matematisk emne, som elever og lærer er blevet enige om.

Der er jo ikke længere realafdeling – endsige mellemskole – knyttet til et gymnasium. Til gengæld har vi fået H.F. (hvilket nogle finder er en udmærket erstatning). I H.F. læses matematik også på to niveauer, det kan være som

fællesfag, hvor fordringerne er lidt mindre end for de sproglige studenter, og det kan være som tilvalgsfag, der næsten ligger på højde med matematikken på den samfundsmatematiske og den matematisk-naturfaglige gren.

I de senere år har man jo forsøgt sig med nye undervisningsformer i gymnasiet. Dette gælder også matematik, men nok i mindre grad end andre fag. Elevforedrag, programmeret undervisning, gruppearbejde, og hvad man nu kan prøve, tager længere tid og – det er i hvert fald min erfaring – giver ringere udbytte m.h.t. indlæring end de prøvede undervisningsformer. Vi er i tidnød i faget matematik, der er ikke meget tid til eksperimenter. Eleverne synes heller ikke at ønske det.

I vore dage har eleverne jo medindflydelse på og medansvar for både undervisningens form og indhold – det siger bekendtgørelsen i hvert fald. Men samme bekendtgørelse stiller så mange faglige krav, at heller ikke indholdet er der store chancer for at ændre.

Der er jo nu omsider sket en demokratisering af gymnasiet, siger man, hvorved pænt antydes, at flertallet af dette årsskrifts læsere skulle have gået i en udemokratisk skole. Demokratisk er jo et misbrugt ord med flere betydninger. En af betydningerne er *nivelleret*. I matematiktimerne viser demokratiet sig bl. a. ved, at det er læreren, der visker tavlen ren.

Jeg tror, at matematiske studenter tidligere kunne bygge videre på et bredere og navnlig solidere fundament af matematisk viden og færdighed, end de kan nu. Men det var tidligere kendeligt for både lærere og elever med den megen tid, der gik med at terpe formler og indøve tabelopslag. Det tager man jo lettere på nu, hvilket er en lettelse for læreren, men måske en tvivlsom fordel for eleven. Meget af stoffet er morsommere nu, end det var før – navnlig for læreren. En del af det nye stof er også mindst ligeså værdifuldt, som det, der er gledet ud. Det er f. eks. næsten ikke til at forstå nu, at man tidligere har kunnet undvære vektorregning og sandsynlighedsregning i gymnasiet.

RADISERNE

MODERNE SPROG

Med vor tids enorme udvikling af kommunikation mellem landene, med vort tilhørsforhold til EF, turistrejser som hvermands ret, er kravet til sprogkundskaber voldsomt forøget.

Hvordan tilfredsstillers den højere undervisning dette?

Derom skriver adjunkt *Esben Andreassen*, der har valgt engelsk som udgangspunkt for sine betragtninger.

Engelskundervisning i HF og gymnasiet idag

Spørgsmålet om, hvad der undervises i og hvordan, må først og fremmest ses på baggrund af formålsformuleringerne i undervisningsministeriets bekendtgørelser for HF og gymnasiet. Disse ligner hinanden i høj grad, hvad angår engelsk, og sammenfattende kan det siges, at undervisningen har to formål, et sprogligt og et kulturelt. Den mundtlige og skriftlige sprogfærdighed skal videreudvikles, står der, og eleverne skal have indblik i karakteristiske sider af den kultur, der benytter engelsk som udtryksmiddel. Vejen til disse to mål går gennem læsningen af tekster, fortrinsvis af nyere dato, samt gennem audio-visuelle hjælpemidler.

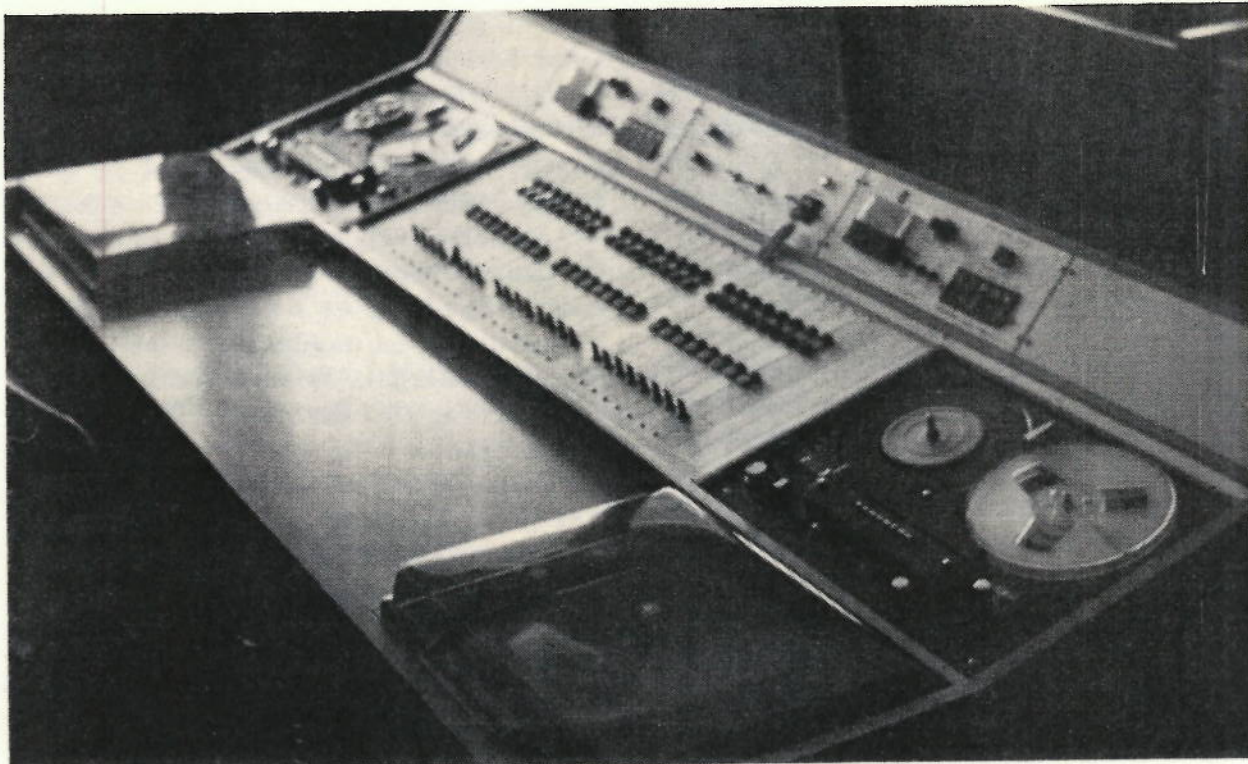
Hvad angår spørgsmålet, *hvad* der undervises i, er der det sidste tiår sket en betydelig udvidelse. Amerikansk litteratur og samfundsbeskrivende tekster har vundet terræn, og der er

tegn til, at også litteratur fra Commonwealth lande kommer ind i billedet. Bekendtgørelsens rammer er geografisk vide, og det samme gælder teksternes genrer. Udover de mere traditionelle som lyrik, novelle, roman og essay-kommer science fiction, beat-tekster, avisartikler, annoncetekster, samt skoleradioudsendelser om aktuelle politiske og andre kulturelle problemstillinger. Der er i de senere år udgivet tekstsamlinger om racediskrimination i U.S.A., om Vietnam-krigen, kvindefrigørelse, u-landsproblemer, og med det store væld af engelske og amerikanske billigbøger er det let at finde et varieret tekststof til undervisningen.

Den store valgfrihed gør det også muligt at dyrke *emnelæsning*, d.v.s. tage et større eller mindre emne og belyse dette ved en række tekster og audio-visuelle hjælpemidler af forskellig art. Tæt ved emnelæsningen står begrebet tværfagligt samarbejde, hvor f. eks. andre synsvinkler ind i stofområdet kan varetages af andre fag.

Af nydannelser på det metodiske område, altså *hvordan* der undervises, vil jeg nævne to. *Sproglaboratoriet* er et hjælpemiddel, som, tror jeg, vil blive en fast bestanddel i hvert fald i det første års engelskundervisning i HF og gymnasiet. Det er ved hjælp af dette instru-

Lærerens panel.

ment muligt at give den enkelte elev lejlighed til at udbedre sproglige mangler, såsom grundliggende grammatisk usikkerhed, udtale og intonation, og efterhånden som programmerne til sproglaboratoriet bliver lødigere er det muligt at også litterære tekster kan læses der.

Desuden skal nævnes *laboratorielæsningen* (som intet har med sproglaboratoriet at gøre), der er obligatorisk i HF og som muligvis vil smitte af på gymnasiet. Med ordet menes selvstændige studier af tekster med brug af fagets håndbøger og med inddragelse af sekundær litteratur. Denne undervisningsform, som hyppigt vil foregå i form af gruppearbejde, er nok den mest selvstændige, vi benytter, idet det er eleverne selv, der finder frem til de spørgsmål og kommentarer læreren ofte i den almindelige klasseundervisning kommer med.

Og endelig noget helt generelt. Af de fire grundliggende sprogfærdigheder: lytte, tale, læse og skrive, træder tale, d.v.s. den mundtlige sprogfærdighed, mere og mere i forgrunden. Undervisningen foregår i højere grad på engelsk end den før har gjort, hvilket også ses af, at oversættelsen fra engelsk til dansk spiller en mindre rolle. Også i skriftlig engelsk har oversættelsen måttet vige, idet der udover oversættelsen er kommet nye skriftlige opgaveformer, som i højere grad lægger vægt på elever-

nes flydende sprogfærdighed end på grammatisk korrekthed i de mindste detaljer.

MUSIK/SANG

Det er ikke mange år siden, at en egentlig musikundervisning fandt vej ind i den højere undervisning.

Om forholdene i dag skriver lektor *C. A. Håhr*, lektor *Mich. Hauser* og adjunkt *Ole Hannibal*.

Musik

For mange af dette blads læsere vil »sang«, som faget tidligere hed, være forbundet med mindet om »lovsangssalen« på den gamle skole på Domkirkepladsen. I den ene ende af salen sad eleverne på løse bænke uden rygstød og uden skoleborde i U-form omkring flyglet. Inventaret bestod iøvrigt af en gammel transportabel nodetavle og en grammofon, der lige så lidt som det sparsomme udvalg af 78'ere ville fremkalde andet end et smil fra nutidens elever. Som naturligt var, blev hovedvægten lagt på sangen. Senere omdøbtes faget til musik; en naturlig udvikling, idet faget jo omfatter andet end det vokale. Derved blev kravene til udstyr skærpet og det gamle inventar måtte udskiftes.

Det gamle flygel, som var købt brugt hos »Hornung & Møller« i 1891, faldt for øksen, og nye lokaler indrettedes i Bondetinget 1. Her fik vi nye instrumenter og en pladesamling, der gradvis er vokset og især forøgedes betydeligt efter flytningen til den nye skole på Holbækvej.

I 1965 oprettedes musiklinjen ved RKS, hvilket gav specielt interesserede elever mulighed for intenst at forene interesse med pligt, til gavn for skolens musikliv i almindelighed. Siden har vi hvert år dimitteret »musikstudenter«, og interessen for linjen er stadig voksende – således er den nuværende 2. mus. på 18 elever, og den kommende bliver på 17. Ved HF's oprettelse i 1971 fik vi også et særligt HF musiktilvalgs-hold.

I den almindelige musikundervisning synger vi naturligvis stadig meget, både en- og flerstemmigt. Repertoiret er med tiden ændret i retning af det mere rytmisk prægede. Højskolesangbogen og Gymnasiesangbogen er afløst af diverse visebøger og Folksongbooks. Som noget forholdsvis nyt må vi nævne sammenspil på forskellige letspillelige instrumenter som guitar, fløjter, stavspil, bongotrommer og forskellige rytmeinstrumenter. Det er en populær aktivitet, der utvivlsomt hos mange formidler den musikglæde, der ellers ikke altid kommer til udtryk. Et andet nyt aktiviserende element i undervisningen er folkloredans. Såvel amerikanske squaredances og mixers som ring- og kædedanse fra Balkan og Israel dyrkes i timerne og ved skolens fester.

Der er lang tradition for frivillig sang og musik udenfor skoletiden ved RKS, og skolens store og lille kor har i tidens løb løst mange krævede og spændende opgaver. I løbet af skoleåret medvirker eleverne ved Broget musikalsk aften i november, juleafslutningen og forårskoncerten, foruden en række koncerter f. eks. i omegnens kirker, og nu og da i samarbejde med andre gymnasier. I november 1973 gennemførte lille kor en koncertrejse til Syd- og Nordslesvig, og i dette efterår håber vi, at turen går til Bornholm.

Med hensyn til det instrumentale har vi måttet konstatere, at strygeinstrumenter ikke er så populære mere som tidligere. Til gengæld er der stor interesse for blæseinstrumenter og guitar, som følge af disse instrumenters anvendelse i den rytmiske musik, som har særlig appel til vor tids elever, og dette har resulteret i oprettelsen af RKS Big Band, som består af 9 elever og 2 lærere.

Til slut skal nævnes, at skolen som det første gymnasium i landet har fået et såkaldt piano-laboratorium, som består af et lærerklaver og seks elevklaverer. Alt er elektrisk forstærket, og det virker i princippet som et sproglaboratorium. Dette åbner nye perspektiver for musikundervisningen ved RKS.

RELIGION

Mens faget i gamle dage desværre ofte indskrænkede sig til en noget aflukket indlæring af de lutherske trosdogmer, har undervisningen i dag snarere taget form af »religionskundskab«. Herom skriver adjunkt *Finn Stefansson*.

Religion

Religionsundervisningen har fået en væsentlig fornyelse gennem HF-uddannelsen. For det første har faget her fået en placering på linje med de øvrige fællesfag: der er eksamen i det. I gymnasiet blev det for nylig medtællende ved årskaraktererne.

Denne eksamensordning kan ses som et plus: eleverne er (naturligvis!) mere motiverede, når de har pisen over nakken; de indser, at man kan lære noget. Og et minus: faget egner sig egentlig ganske godt til en løsere struktur, hvor man arbejder efter interesse- og associationsprincippet.

Når der traditionelt ikke har været eksamen i religion, skyldes det en faktor, som vel er religionslærerens egentlige hovedpine: man opfatter faget som forkyndende, trospåprakkende. Det er min erfaring, at man må bruge ret lang tid i en ny klasse på at gøre det klart, at faget ikke er mere forkyndende end de øvrige humanistiske discipliner, og at der heller ikke er tale om, at man danner sig en glat, saglig facade for så at smugle trosindoktrineringens mørkemænd ind ad bagdøren.

Dette kan forhåbentlig ses af selve formålsparagraffen: »Formålet er, at de studerende erhverver sig kendskab til væsentlige elementer inden for såvel religiøs som ikke-religiøs tilværelsestolkning og tilegner sig færdighed i metodisk behandling af dokumentarisk materiale og ud fra dette grundlag viser sig i stand til at debattere spørgsmål af religiøs og livsanskuelsesmæssig karakter« (HF); »Formålet med undervisningen er at give eleverne kund-

Den indiske tegner Laxman ironiserer over, at det åbenbart er de hellige køer, som har forsterket i trafikken. Betjenten siger: »Uforsvarlig kørsel, min herre! Må jeg se Deres kørekort.«

skab om og forståelse af kristendommen og nogle ikke-kristne religioner« (gymnasiet). Selve undervisningsforløbet er så sådan, at man skal beskæftige sig med følgende områder: religion hos naturfolkene; en eller to af følgende religioner: hinduisme, buddhisme, jødedom, islam, kinesisk eller japansk religion; kristendommen; etiske, religiøse og filosofiske opfattelser i nutiden, herunder ikke-religiøse helhedsopfattelser af tilværelsen. Det er fortsat HF, jeg holder mig til, men for gymnasiet gælder noget lignende, dog i knapt så stramme rammer.

Det er naturligt, at man koncentrerer sig om virkeligheds- og gudsopfattelse og menneskesyn, og at man giver eksempler på religionens sociale, politiske og psykologiske funktion i bestemte geografiske og historiske miljøer. De metoder, man anvender, er de gængse humanistiske: kildekritik, tekstanalyse og psykologisk/sociologisk metode.

I praksis vil det sige, at tekstarbejdet er i centrum, og det er netop evnen til selvstændigt at kunne analysere tekster (og problemstillinger), der prøves ved HF-eksamen. Her får man 20 min. til at forberede en ulæst tekst og 20 min. til mundtlig fremlæggelse.

Den anden store fornyelse fra HF er muligheden for at skrive et speciale. Af forskellige årsager vælger på landsbasis 45 % speciale i re-

ligion. Man får her lejlighed til at fordybe sig i et interesseområde og at skrive en opgave inden for det. Et eksempel: en HF-studerende siger, at han/hun kunne tænke sig at arbejde med »kommunisme og kristendom«; når forarbejdet, d.v.s. læsning af en række værker og samtaler med læreren, er forbi, stilles opgaven, f.eks. »En gennemgang af den kommunistiske stats behandling af den ortodokse kirke og en redegørelse for statens begrundelse for sin holdning samt for kirkens holdning til staten, herunder hvilke bestræbelser den har udfoldet for at overleve«.

En fornyelse, som også gælder gymnasiet, er den, at lærer og klasse i fællesskab vælger det stof, de ønsker at arbejde med. Af sådanne arbejdsprojekter, som jeg sammen med klasser har sat i sving, vil jeg nævne følgende: skabelsesforestillinger i forskellige religioner; kristendom og marxisme; stat og kirke/politik og religion; (livet efter) døden; den hvide Gud og mennesker i Latinamerika (i forbindelse med en udstilling i Brede et arbejde med indianske myter og moderne revolutionsteologi); den vestlige verdens nyreligiøsitet (inspiration fra Indien; stofferne; Unge Kristne; Jesus Christ Superstar; guru Maharaj Ji; Uri Geller m. m.). – Arbejdsformen varierer efter emne: hele klassen, grupper, enkeltmandsopgaver etc. (HF: 3 timer i 3. og 4. semester).

Det har hyppigt været diskuteret, om faget burde have et nyt navn: at kalde det »kristendomskundskab«, som det hed på HF indtil for nylig, må siges at være uheldigt og ikke-dækkende. »Idéhistorie« ville let kunne gøre det til en tør filosofi-historisk disciplin. »Livsanskuelse« til et snurrende, musisk tabernakel af løst og fast og oppe i tiden-emner. I Sverige (nu kommer løsningen!) har man valgt betegnelsen »religionskundskab«; det er tiltalende, fordi det »afmytologiserer«, men tungt som en betonklods.

Redaktionen føler trang til på dette sted at bringe sin og læsernes tak for de bidrag, som forfatterne af artiklerne har ydet til belysning af undervisningen netop nu.

Fra fjord - gennem kloak - til rekreativt område

Det er jo ikke, fordi forureningen af Roskilde Fjord er noget ganske nyt!

Selv så alderstegne medlemmer, som de, der gik på skolen i midten af tyverne, vil huske, hvorledes skolens gymnastiklærere først måtte forvise sig om retning af vind og strøm samt vandets almindelige klarhedsgrad, før man gav ordre til fra badeanstalten at neddyppe legerne i fjordens vande.

Ofte blev manøvren blæst af, fordi forholdene var for plumrede.

I en TV-udsendelse den 31. maj 1974 blev det fastslået, at vel var Roskilde Fjord et ondartet eksempel på den almindelige vandforurening, men på visse steder i fjorden havde det faktisk været galt allerede ved en undersøgelse i 1911!

Der findes blandt de unge i Roskilde en gruppe, der kalder sig ROSKILDE NATUR OG UNGDOM. Den beskæftiger sig med forureningsproblemerne i og omkring Roskilde, - ikke mindst vandløbsforureningerne.

Denne forenings bestyrelse har bl. a. *Lisbet Heerfordt* og *Per F. Nielsen*. Begge er studenter fra Roskilde Katedralskole, og det var derfor højst naturligt, at ROARS KILDE bad dem om at skrive en lille artikel om problemerne.

Når De har læst den, kære medlem, er de først helt klar over, hvor græsseligt det står til.

(Vi lader for en gangs skyld såvel navne som adresser stå *under* artiklen. Det kunne jo ske, at en læser havde lyst til at støtte de unges arbejde).

Forureningsproblemerne omkring Roskilde Fjord

Roskilde Fjord er en af de få danske fjorde, der går syd-nord i modsætning til de fleste andre, der går øst-vest. Den er omgivet af lave strandenge og mindre moræneklinter, og fjorden er de fleste steder temmelig lavvandet med deraf følgende ringe vandmængde. Dens forbindelse med havet er gennem et smalt stræde til Isefjorden, der munder ud i Kattegat.

Spildevand

Roskilde Fjord har ligesom andre danske fjorde modtaget store mængder spildevand i tidens løb, og det meste af det i dårligt rensset form. At det er gået så forholdsvis hårdt ud over Roskilde Fjord, skyldes i høj grad, at fjorden har en meget ringe vandudskiftning grundet det smalle stræde mellem Frederikssund og Jyllinge. Den ringe vandudskiftning medfører, at det organiske affald ophobes i fjorden, hvorved iltforbruget bliver meget stort. På steder med særlig roligt vand kan der derfor opstå direkte forrådnelse, og hvilken roskildenser kender ikke stanken over Frederiksborgvej i juni måned?

Det er som omtalt store mængder spildevand, der tilgår Roskilde Fjord. Fra et areal på ca. 130.000 ha. udledes husspildevand fra ca. 250.000 mennesker. Hertil kommer industri-spildevand svarende til endnu 300.000 mennesker. Hvis vi regner med et dagligt forbrug på 150 liter pr. person, vil dette betyde en daglig udledning på ca. 90 mill. liter. Dette spildevand ledes via 163 rensningsanlæg direkte eller indirekte ud i fjorden, idet 45 % ledes ud i søer og åer med udløb i fjorden, 40 % ledes direkte ud i fjorden, mens man ikke ved noget rigtigt om de resterende 15 %. Ca. 50 % af dette spildevand er biologisk rensset, ca. 35 % mekanisk og de sidste 15 % ledes urensset ud. Den mekaniske rensning tilbageholder kun større genstande som klude, plastikposer o.l. samt en ringe mængde organiske stoffer. Det er således store mængder af organisk stof, der udledes ved den mekaniske rensning, og denne form for rensning må derfor betegnes som helt uansvarlig for spildevand, der skal ledes ud i fjorde og søer.

Bademuligheder og dyreliv

Den mest iøjnefaldende virkning af forureningen er nok, at bademulighederne ødelægges. Det er direkte sundhedsfarligt at bade i den sydlige del af fjorden, og først helt oppe ved Jyllinge er det igen hygiejnisk forsvarligt at bade. Men de væsentligste konsekvenser ved udledning af spildevand rigt på organisk materiale er ændringer af bundforholdene og ændringer i vandets indhold af opslemmede partikler. Disse nedbrydes af planter, dyr og bakterier. Til denne nedbrydning bruges ilt, og da der bruges mere ilt end der tilføres fra luften og ved planternes stofskifte, opstår der iltmangel, og mange af fjordens dyr dør. I stedet træder ganske få andre dyrearter, f. eks. mygglarver og bakterier, der er specielt egnede til iltfattige forhold og som grundet manglende konkurrence fra andre dyrearter, optræder i uhyre mængder. Vandplanter, sten o. l. dækkes af bløde puder af vatagtigt udseende. Disse »lammehaler« består af svampe, encellede dyr, bakterier og slam. Vandet er sådanne steder ofte så grumset, at vandplanterne ikke kan få lys nok til at trives, men dør, og iltsvindet bliver da så stort, at nedbrydningen af organisk materiale sker ved særlige bakterier, der ikke forbruger ilt. Ved disses stofskifte frigives giftige luftarter som ammoniak, methan og svovlbrinte.

Ved den biologiske rensning af spildevand får man rensed det meste organiske stof fra, men til gengæld bliver der udledt store mængder uorganiske næringssalte fra disse anlæg. Disse stoffer indgår som næringsstof i de grønne alger, som derved kan brede sig og ændre miljøet radikalt. Det skaber så lysfattige forhold, at alle vandplanterne dør, og flere af algerne udskiller herved stærke gifte. Under disse forhold får fisk og bunddyr stærkt forringede levevilkår, og man har i de sidste 20 år observeret en drastisk nedgang i bestanden af mange fiskearter. Nogle af arterne fanges nu i en mængde, der svarer til nogle få procent af, hvad der blev fanget i 1957. Allerede længe har store arealer på bunden af fjorden været tolt livløse.

Industri-spildevand

Samtidig med udledning af husspildevand udledes der store mængder af industrispildevand fra ialt 330 virksomheder, både slagterier, galvaniseringsanstalter og medicinalfabrikker. Dis-

se udledninger indeholder såvel unaturligt store mængder organisk materiale som mere og mindre giftige og svært nedbrydelige forbindelser. Til yderligere forværring af forholdene tjener det, at næsten halvdelen af alt spildevandet ledes ud i søer og åer for her totalt at ødelægge plante- og dyrelivet, før vandet løber ud i fjorden.

Man kunne nu spørge sig selv, hvorfor den kolossale tekniske og økonomiske fremgang har skabt så store problemer, som vi i dag står med. En af de væsentligste årsager hertil er, at man helt har set bort fra, at vi alle er underordnet nogle naturlove, indenfor hvilke vi kan udfolde os. Det er denne mangel på økologisk forståelse, der har bragt Roskilde Fjord i den elendige forfatning, den er i i dag. Selv om vi er blevet rigere og selv om befolkningen har fået mere fritid og dermed behov for gode fritidsmuligheder, har man altså ikke følt, at man havde råd til at undgå forurening af fjorden. Ja, selv loven har man groft tilsidesat, idet vandløbsloven siger, at intet vandløb eller vandområde må forurennes i en sådan grad, at det bringes ud af dets naturlige tilstand. Man kan nok konkludere, at den væsentligste grund til, at der er gjort så lidt for at standse forureningen, er en for ringe interesse for de værdier, der ligger i en ren fjord og et naturområde med et varieret og rigt dyre- og planteliv. Vi har indsnævret vor tilværelse til kun at dreje sig om materiel velstand, og herved gør vi vort liv meget fattigt.

Hvad er vigtigt?

Det er jo ikke en ny og revolutionær tankegang, at menneskelig lykke ikke opnås gennem rigdom og velstand, men det er alligevel som om, at mange især økonomer og politikere gør folks velfærd til et spørgsmål om, hvor mange penge der tjenes. Det er jo ret yndet at sætte lighedstegn mellem menneskeligt velfærd og BNP (bruttonationalproduktet).

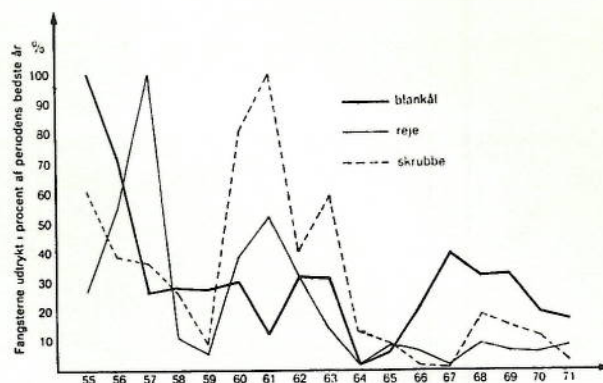
»Når BNP stiger, så går det godt«, har devisen været, men dette er en grov nedvurdering af menneskers behov. Man kan måske nok benytte BNP som en regnestørrelse, blot man ikke gør det til et mål for, hvor godt befolkningen har det. Skal man nemlig have et mål for dette lidt ubestemmelige begreb, som vi kalder livskvalitet, må man tage en lang række andre faktorer i betragtning: stress, arbejdsmiljø, boligmiljø og ikke mindst forurening for nu at

vende lidt mere konkret tilbage til Roskilde Fjord. En beskidt fjord er nemlig en fattig fjord, ikke kun for lystfiskere, men for os alle. Vi må indse, at naturen og dens kredsløb er vort eksistensgrundlag, og ved at forurene i den grad, vi gør nu, bryder vi dette kredsløb. Derfor er det også godt, at en større forståelse af miljøproblemerne synes at være ved at vokse frem i befolkningen. Dette giver sig bl. a. udslag i projektering og bygning af rensningsanlæg.

De anlæg, der bygges idag, er overvejende biologisk rensende, men som før omtalt er dette ikke tilstrækkeligt, hvis vandet skal ledes ud i en fjord, da fjorde og andre stillestående vandområder er specielt følsomme over for vandforurening. Der må altså en mere effektiv rensning til og man kommer nok ikke udenom, at hvis fjorden skal modtage spildevand fra 250.000 mennesker samt et større kvantum industrispildevand, så må man rense vandet mekanisk, biologisk og kemisk – altså en tretrinsrensning. Det er klart, at man ikke kan sætte alle tre trin på alle rensningsanlæg langs Roskilde Fjord, men der må ske en samling af spildevandet til nogle få store anlæg. Det har desuden vist sig, at mange af de små anlæg virker særdeles dårligt og meget ofte ikke bliver tilstrækkeligt passet. Det allerbedste ville dog være, at lede alt spildevandet til ét stort rensningsanlæg med udledning direkte i Kattegat, og det tegnede derfor godt, da der for et par år siden blev nedsat et udvalg bestående af medlemmer fra de fjordnære kommuner for at løse fjordens forureningsproblemer. Man havde fremsat planer om at føre alt spildevandet i én lang rørledning, rense det mekanisk, biologisk og kemisk i Frederiksværk og føre vandet ud i Kattegat. Herved ville man faktisk helt undgå spildevand i Roskilde Fjord, men samarbejdet rakte ikke så langt, idet Frederiksværk tilsyneladende har trukket sig ud af samarbejdet og er begyndt at opføre et separat rensningsanlæg ved byen. Det er heller ikke meget konkret, man har hørt fra udvalget de sidste lange tider, så de gode intentioner om samarbejde kommunerne imellem har vist desværre ikke resulteret i noget.

Landskabsforringelsen

Sluttelig skal en noget anden form for forurening nævnes, nemlig landskabsforringelsen, og her er en sag, vi gerne fra foreningens side vil

Fangst udviklingen for reje, skrubbe og blankål i Roskilde Fjord 1955-71 (Med tilladelse fra Danmarks Fiskeri- og Havundersøgelser)
PS For overskuelighedens skyld er kun tre arter medtaget

kæmpe meget hårdt imod. Københavns Vandforsyning har af mange grunde problemer med at skaffe vand nok. Den primære er, at der bruges for meget vand, og der ikke spares nok, men nu har man planer om at lade Kattinge Vig inddæmme til vandreservoir. Der skal i givet fald bygges en dæmning fra Boserup Skov til Bognæs, og vide arealer af stor naturhistorisk værdi skal oversvømmes. Der er tale om et fredet område, men fredningen vil kunne omstødes, hvis der, som man siger, er tale om store økonomiske fordele. Det har ikke været os muligt at få oplyst, hvor langt man er nået med planerne, men vi mener det vil være decideret forkasteligt at gennemføre dem.

Offervilje og nytænkning

Vi ved, at vi kan få en ren og køn fjord igen, men det kræver meget, og først og fremmest vilje og penge fra myndighedernes side. Enhver organisme og ethvert samfund må bruge store mængder af energi for ikke at forgifte sig selv med sine affaldsprodukter, og det kræver desto mere jo længere tid, der går. Det er en helt forkert fordeling af midlerne at bruge milliardbeløb på forurenende projekter som Salt-holmlufthavnen og Lyngbyvejen, mens man ikke er villig til at betale, hvad det koster at bevare vort naturlige miljø.

Det kræver en total nytænkning og en omprioritering af værdinormerne, hvis problemerne skal løses. Og løses de ikke, varer det ikke mange år før Roskilde Fjord er totalt død.

Roskilde Natur og Ungdom

p. f. v.

Lisbet Heerfordt,

Byvolden 25, Roskilde.

Per F. Nielsen,

Knud d. Storesvej 43 B st., Roskilde.

Foreningsårets arrangementer

Mødet på biblioteket

Den 28. november 1973 var der planlagt en sammenkomst på Roskilde Bibliotek.

Aktivitetsudvalget havde ved sin planlægning ikke kunnet forudse to forhold:

at der blev udskrevet valg til Folketinget i begyndelsen af december 1973 med deraf følgende aktiviteter for mange medlemmer – samt diverse TV-udsendelser, som vælgerne ønskede at følge, – og at vejrguderne havde bestemt sig for en rask lille snestorm netop den 28. november. Mange turde i den anledning ikke begive sig hjemmefra.

Aktivitetsudvalget og bestyrelsen måtte da – med tungt hjerte – beslutte sig for aflysning af mødet.

Udflugt til Vikingskibshallen m. m.

Søndag d. 9. juni 1974 mødtes en kreds på 65–70 personer, – medlemmer med pårørende ved Vikingskibshallen i Roskilde.

Man havde formået civilingeniør *Niels Møller* til at optræde som den kyndige leder af museets seværdigheder.

Først fortalte han om den kirkebåd fra Leksand, som museet havde fået skænket, og man gennemgik den specialudstilling af billeder og genstande, der viste Siljansøens hundredårige trafik af kirkebåde.

Såvel bådenes fremstilling, organisationen for brugen af dem og deres anvendelse helt op til 1936 var genfortalt i en lang række illustrative eksempler.

Marstrands store maleri af kirkebåde ved Leksand havde fundet vej fra Statens Museum for Kunst til denne udstilling.

Derpå overværede man en film, der viste fundet og optagningen af de 5 skibe, som man først troede stammede fra Dronning Margrethes tid, men som siden viste sig at være væsentlig ældre, – helt tilbage fra Vikingetiden.

Om genopbygningen fortalte *Niels Møller* mange interessante træk. Blandt andet viste det sig, at et af skibene må være bygget i Norge, da det var fremstillet af fyrretræ i sådanne

formater, at der slet ikke på den tid i Danmark fandtes så store fyrretræer.

Så en gennemgang af de fem skibstyper, hvoraf måske særligt den foreløbigt konstruerede ramme til »langskibet« imponerede, hvad enten man havde set museet før eller ej. Med sine næsten 28 meters længde virker det så forbløffende, at de, der fandt det også oprindeligt troede, at der var tale om dele af to skibe, ikke af et.

Deltagerne kunne med rette være tilfredse med den meget kyndige ledelse under besøget.

Efter en kort frokost i musæets »miniteria«, – trods forudbestilling kneb det både med levering og kvalitet –, begav deltagerne sig ad stien til havnen, hvor veterandamperen »Skjelskør« ventede for at tage dem ud på en sejlads på Roskilde Fjord.

Var det end lidt køligt i vejret, og selv om der blæste en til tider også lidt kold vind, skinne solen dog det meste af tiden.

For at få så meget at se som muligt havde de fleste af deltagerne anbragt sig på det øverste dæk.

Turen gik nordpå, forbi Veddelev-halvøen, rundt om Elleore. Der var herfra en glimrende udsigt til Risø-anlægget. Adskillige tanker gik tilbage til det interessante besøg i november

1972, – men endnu flere tanker gik nok tilbage til dansk films barndom, hvor man optog »Løvejagten på Elleore«. Med de halvanden busk, der rager op på øens vestlige ende, forstår man godt, at det var nødvendigt at medføre træer til midlertidig beplantning, da filmoptagelsen fandt sted i begyndelsen af århundredet.

Sejladserne gik derefter ind i bugten mellem Boserup og Bognæs. Nu findes der ikke længere nogen landgangsbro ved Boserup, men mange mindedes barndommens sejlture med S/S Gjersbjerg eller M/S Pilen. Og minsandten, om ikke en gruppe børn og unge mennesker på strandengen havde sækkevæddeløb, – præcis som ved skoleskovturen i gamle dage. Helt er verden da ikke gået af lave!

Og så gik turen tilbage til Roskildes havn.

Takket være det friske vejr, havde mange sejlere – og motorbåde – begivet sig ud på en søndag eftermiddagstur. Det var en fornøjelse at se, hvor mange der i dag driver sejlsport i og omkring Roskilde.

Både ud for Veddelev og ud for Bognæsgård lå en hel flotille af lystbåde for anker.

Klokken var blevet over tre, da man gik i land for at skilles. Atter havde vort aktivitetsudvalg gjort en udmærket indsats. Blot sørgeligt, at en så lille procentdel af medlemmerne havde fundet anledning til at møde op.

Generalforsamlingen den 3. 11. 1973

Til Roskildenser-Samfundets generalforsamling var kun ca. 35 medlemmer mødt op.

Formanden, direktør *Peter Hartmann*, befandt sig på rejse i udlandet, og i hans sted bød næstformanden, advokat *Mogens Røest-Hansen* velkommen. Til dirigent blev rektor *Henrik Lange* énstemmigt valgt.

Næstformanden indledte sin beretning for det afløbne foreningsår ved at mindes de medlemmer, om hvem det var kommet til kundskab, at de var afgået ved døden siden sidste generalforsamling:

Direktør Arthur Fang (st. 1901)

Apoteker Einar Schmidt (r. 1904)

Direktør, civilingeniør Axel V. Jensen
(st. 1907)

Direktør H. W. Sprechler (st. 1910)

Dommer Anton Nielsen (st. 1911)

Fru Ebba Rud. Simonsen (r. 1911)

Teaterinspektør Holger Rørdam (st. 1912)

Civilingeniør F. T. Skov (st. 1912)

Fhv. jernbaneassistent Georg Christiansen
(r. 1912)

Fru Margrethe Ostermann (r. 1912)

Maskinchef Fritz Richter (r. 1913)

Frk. Else Kierkegaard (r. 1916)

Læge Aage Lund (st. 1918)

Ingeniør Thor Jørgensen (st. 1923)

Apoteker Kaj Frellsen (r. 1924)

Dyrlæge Olav Fossum (st. 1926)

Kommunekasserer, fru B. Carlsen (st. 1943)

Der blev derpå gjort rede for de fester og aktiviteter, som Roskildenser-Samfundet havde gennemført i det forløbne år.

Særligt blev der rettet en tak til aktivitetsudvalget for dets arrangementer af udflugterne til Risø og til Ledreborg/Lejre.

Også festudvalget og redaktionsudvalget blev takket for deres indsats.

Til jubilæarfesten, som finder sted umiddelbart efter generalforsamlingen, havde 68 af 131 mulige tilmeldt sig.

Medlemstallet var stagneret på lige under 1.000. Selv om nedgangen var standset, fandt bestyrelsen tallet utilfredsstillende for en forening med de medlemsmuligheder.

Bestyrelsen havde iøvrigt besluttet at fremkomme med forslag til en mindre kontingentforhøjelse, idet bl. a. portoudgifterne ville gøre indhug i samfundets økonomi.

Næstformanden sluttede med en tak til studie- og uddannelsesfondens styrelse og ganske særligt til sekretæren, *Inge Winther*, for hendes imponerende arbejde med at opspore jubilare og fastholde medlemmernes interesse for samfundet.

Sluttelig en tak til rektor for samarbejdet med Katedralskolen.

Efter beretningen opstod der en diskussion om årsagerne til de senere års tilbagegang i medlemstallet og om, hvad der kunne gøres for at modvirke det.

Fra flere sider ønskede man undersøgt, om man på en eller anden måde kunne inddrage 10-års jubilarene i interessen for samfundet.

Selv om man nærede betænkeligheder ved det ekstra arbejde, som dermed pålagdes sekretæren, ville man dog overveje denne mulighed.

Iøvrigt var der også flere, som mente, at man i hvert fald kunne inddrage enkelte fra de pågældende årgange i et opsporingsarbejde.

Regnskabet blev uden særlig diskussion énstemmigt godkendt.

Studie- og uddannelsesfondens beretning gav anledning til en ganske interessant drøftelse.

Der havde vist sig en vigende interesse. Ganske vist undskyldte skolen, at man havde glemt at optage noget om denne virksomhed i skolens

forrige programskrift, – men der herskede nogenlunde enighed om, at udviklingen af de samfundsskabte studiestøtter og andre låne- og stipendiemuligheder måske i kommende år ville overflødiggøre Roskildenser-Samfundets egne foranstaltninger.

Foreløbigt ville man se tiden an. For at imødekomme inflationstendensen havde man forhøjet maksimumssummerne for lån til 5.000 kr.

Kontingentforhøjelsen blev en anden end af bestyrelsen foreslået. Man fandt nemlig fra generalforsamlingens side, at de foreslåede forhøjelser *var for små*. Man vedtog derfor nye kontingentsatser:

for alm. medlemmer	kr. 30,- årligt
første 8 årgange	kr. 10,- årligt

livsvarigt medlemskab kr. 400,- én gang f. alle

Til bestyrelsen nyvalgte som repræsentant for de yngste årgange biologistuderende *Anders Kildemoes*.

I stedet for *Alex Crone*, der ønskede at udtræde af bestyrelsen, indvalgte *Henrik Gøttrup*, der hidtil havde repræsenteret de yngste årgange.

Som revisorer genvalgte *Esben Johannsen* og *H. C. Beck*.

Med en tak til *Alexander Crone* for den tid, han har deltaget i bestyrelsens arbejde, gik næstformanden over til dagsordenens sidste punkt, »Eventuelt«.

Her efterlyste *Børge Svarre Nielsen* en genoplivelse af tidligere års revyer og spex-forestillinger.

Det viste sig, at der inden for skolen havde været efterlyst noget tilsvarende, men man var ikke sikker på, at de to sæt ønsker lod sig forene.

Rektor *Lange* gav udtryk for, at Roskildenser-Samfundets medlemmer altid skulle være velkomne til skolens forskellige foranstaltninger.

Alex Crone berettede om et forsøg man havde gjort med at overføre en revy fra skolen til de 5 yngste årgange i samfundet. Det var ikke faldet heldigt ud.

Det mentes også, at »publikums« indstilling i dag var langt mere blasert end f. eks. i 1955 og før den tid. Folk var blevet forvænt, ikke så

meget på kvalitet af stof, som på selve den tekniske fremførelse gennem TV og radio, film m. m.

Erik Carstensen fandt en mulighed i at koble gamle roskildensere, der på forskellige kunstneriske områder havde erhvervet sig en posi-

tion ind på opgaven. Vanskeligheden lå i at få samlet dem.

Næstformanden lovede at tage forslagene op til behandling i bestyrelsen og arbejdsudvalgene. Dirigenten kunne derefter nedlægge sit hverv. Hans indsats blev hyldet af forsamlingen.

Års- og jubilarfesten 1973

I umiddelbar fortsættelse af generalforsamlingen afholdtes nu på Katedralskolen års- og jubilarfesten lørdag den 3. november 1973.

I sin velkomsttale fortalte næstformanden, advokat Mogens Røest-Hansen, der i formandens fravær præsiderede ved middagen, at en jubilar, der var forhindret i at være til stede, havde sendt et beløb til festen med det særlige ønske, at man ved hjælp af dette forlængede musikken med 1 time.

Han opregnede de forskellige årganges fremmøde, og jubilarene blev præsenteret for de tilstedeværende.

Hovedtalen blev holdt af rektor *Henrik Lange*, – en meget tankevækkende tale.

Rektor forestillede sig os alle i en kæmpeflyvemaskine på vej mod fremtiden. Det gav ham anledning til en satirisk bemærkning om dem, der ønsker at bruge skolen i lighedspolitiske bestræbelser. For selv om man på mange måder kan finde disse sympatiske og interessante, troede han ikke på dem. Han var ængstelig for, at maskinen havde *for mange styrepinde*, – og han spurgte: »Hvis styrepind er det, der påvirker kursen?«

Hans slutning: »Hvis flyet når langt, – og ikke falder ned, – vil jeg være tilfreds!«

– – –

Og så begyndte den lange, – nogle mente alt for lange, – række af jubilartaler.

Disse blev varieret af de gamle, – nogle mener alt for gamle, – sange.

Talernes række begyndte med læge *Karen Margrethe Schiøler* (st. 1913), – derpå fulgte boghandler *Mogens Camradt* (st. 1923).

Lic. merc. fru *Gudrun Thrane* (st. 1933) havde en lille bedårende anekdote om rektor Boëtius, der en dag han havde opdaget, at eleven, der var oppe i latinsk oversættelse, benyttede sig af en skreven oversættelse ved siden af selve latinbogen. På sin nok som kendte sarkastiske måde lød hans replik: »Du skal se, min søde pige, til eksamen får du det langt lettere, – for da har du kun én tekst at passe!«

Så fortsatte boghandler *Bent Flensborg* (r. 1933), kredslæge *Tage Grodum* (st. 1948) og direktør *Mogens Thye Jensen* (r. 1948). Det blev sent, før næstformanden kunne sige velbekomme.

Og så kom tiden for kaffebordene inde ved siden af. Og så var der bal bagefter.

Dimission på Roskilde Katedralskole

21. juni 1974

»I ordet skabtes verden,
som kloderne i lys.
I ordet skal vor færden
fra dag til dag fornys,
så vi alligevel
får ærligt mod til sammen
at vedgå arv og gæld.«

(Ole Wivel).

Sådan står der i en af de sange, der nu bliver sunget ved Katedralskolens dimissionshøjtidelighed.

»Ordet« må her stå for den tale, som rektor holder ved denne lejlighed, – og i en tid som vor, hvor lyst til oprør mod fortiden og til endeløse eksperimenter grasserer, skal der sandelig undertiden mod til at vedgå arv og gæld.

Klokken 18 på fredagen den 21. juni var skolens festsal fyldt med dimittenderne og mange af deres pårørende.

Med lektor C. A. Håhr ved flyglet indledtes den festlige begivenhed med Jeppe Aakjærs sang »Som dybest brønd gi'r altid klare vand«.

Straks derpå fulgte rektor *Henrik Langes* tale. Udgangspunktet blev taget i et citat fra Goethes lærling og fyrste, den unge hertug Karl August til Sachsen Weimar. Han befinder sig i sin slotspark for et par hundrede år siden, – det er en aften i juli, og han bader i floden, som strømmer forbi.

Han skriver: »Man er jo aldrig mere ophøjet stemt, end når man ser solen gå ned og stjernerne stå op, ser og føler, hvordan det bliver køligt – og alt dette så lidet for menneskenes skyld. Og alligevel glæder de sig over det, så meget, at de tror, det er lavet for dem. Jeg vil bade mig med aftenstjernen og hente nyt liv«. I denne bestemt *ikke romantiske* indstilling henter den unge hertug nyt liv ved at møde en virkelighed, der ikke er til for vor skyld. Og over for en sådan virkelighed er vi ikke herrer, men tjenere. Karl August ønskede at tjene, ikke at herske, – han havde store sociale, økonomiske og politiske problemer at løse, – det var jo den franske revolutions tid, – og han løste dem,

– var den første tyske fyrste, der gav sit land en fri forfatning – adskillige år før vi fik vor. Som dengang har også i dag *samfundsspørgsmål* den store interesse. Vi har således på vor skole haft premiere på to samfundsfaglige grene, – oprettet efter et stærkt ønske fra elevernes side.

Nu er samfundsinteresser ikke blot noget for dem, der går ind i de særlige linjer, men for alle.

Man kan muligvis ironisere over, at udvandringen fra religionstimerne og dertil hørende udmeldelse af Folkekirken tager et markant opsving præcis dér, hvor religionstimerne ligger ubekvemt og fristende yderligt på skemaet, – og hvor det altså er magelighedshensyn, der får folk til at afskære sig selv fra et få besked om de sider af andre menneskers og andre folkeslags liv, som har med religiøse erfaringer at gøre.

Eller elevdemokratiet? Elevforsamlingens mødetid ligger ikke efter skoletid (det ville betyde demokratiets død), men i en formiddagstime hver fjortende dag. Resultat: mødeprocent ca. 15. De øvrige 85 % er engageret i kortspil, kø foran udsalget i kantinen eller andre vistnok aldeles upolitiske aktiviteter.

Og fællestimerne: Byder vi på underholdning, er salen stuvende fuld. Men skal vi efter elevønske høre noget om situationen i Chile, udbliver 50 %. De arrangementer, der har haft størst tilslutning, var strejkerne og undervisningsboykotten. Her har endelig samfundsengagementet fejret triumfer med en tilslutning på henved 80 %.

Nu er det at præke ét og gøre noget andet ikke alene ungdommens, men også visse ældres sag. Uoverensstemmelser mellem teori og praksis kan ofte påvises. Som Johs. Møllehave engang fra denne talerstol har sagt det: »Moral er godt, siger vi, – så må dobbeltmoral være dobbelt så godt!«

Men lad os vende tilbage til *samfundsinteressen*.

Den er helt uundværligt fundament i kampen mod *den voksende mistillid*.

Man behøver ikke især tale om mistillid mellem politikere og vælgere, – mistillid er i al-

mindelighed berettiget, fordi der bliver manipuleret.

Villy Sørensen, der i vinter fik den nordiske litteraturpris for sin bog, »Uden mål – og med«, siger: »Hvad der er oprørende, er uoverensstemmelsen mellem erklærede demokratiske idealer og den faktiske magtpolitik.«

Denne uoverensstemmelse findes ikke blot i politik, men f. eks. også i administrationen. Det mest gigantiske eksempel er det netværk af rænker, som vi kalder Watergate.

Men der er andre. Vi husker den såkaldte »oliekrise«, og forhåbentlig har vi heller ikke glemt Chile.

Jeg kunne supplere rækken med mange eksempler helt oppe fra det storpolitiske plan og ned til de lidet gennemskuelige forhold omkring oprettelsen af en vis lufthavn på Sjælland.

Vil vi ikke beherskes af skjulte og hensynsløse kræfter, anonyme, må vi være vågne og sige stop for det, der strider mod vort mål: en menneskeværdig tilværelse for os alle.

Der er en tydelig reaktionsbølge på vej, der måske er langt farligere end de radikale strømninger fra venstrefløjen, som har domineret de sidste 6–7 år. For de kan være med til at hindre, at bestående misforhold ændres.

Er en samfundsinteresse af denne art blevet jer givet, må I sætte jeres udrustning ind mod manipulationen. Og kommer I i stillinger, hvor I får magt over andre, så spil efter spillets regler. En præst bad engang: »Herre bevar alle, der har magt og indflydelse, at de ikke misbruger den over for de svage«.

Men det er hverken nok med samfundsinteresse eller samfundsforståelse.

Det vigtigste er, at I ejer *scmfundssind!*

Det kan man besidde, selv om man ikke kan føre en højtgearet debat om den dialiektiske materialisme eller om den repressive tolerance i det senkapitalistiske samfund.

Samfundssind vil sige *tjenersind*.

Samfundssind er blevet en ganske sjælden vare i dagens danske supermarked. Men det findes, – også her på stedet.

Jeg har haft stor glæde ved at se, hvor mange af jer, der har villet gøre noget for andre her på skolen. Og vi har set jer gøre noget for andre uden for skolen.

Vi glæder os, når I klarer jer godt, rent skolemæssigt, men også især når vi hos jer mærker den lyst til at tjene – ikke penge, – ikke »systemet«, – men *mennesker*.

Desværre ser vi i disse år, at folk med sam-

fundsforståelsen i orden på en mærkelig énstrenget måde kører deres eget løb.

Færdige teorier behersker dem. *Meget* kan forklares og ordnes ud fra teorier om samfundet, men *ikke alt*. – Og tror man, at *alt* afhænger af den rette teori, udvikler man sig lynhurtigt til at være en hersker i stedet for en tjener. Og herskere ynder at bruge vold. Man kan ikke virkeliggøre humane mål med vold og magt.

Der er ting, der ikke kan ordnes ud fra lærebogen: I kunstværkerne og i de religiøse tekster og symboler verden over møder vi noget, som er så totalt anderledes, så dybt fremmed i forhold til alt andet før dem, at det ikke kunne siges eller udtrykkes i almindeligt sprog, men netop kun i det særlige symbolsprog, som blev til for den, der ville udtrykke sin sælsomme erfaring af tilværelsen.

Lad os huske, at hvert menneske i sig har et område, som den hertug Karl August mødte den juliaften i 1780, som gjorde ham ydmyg og gav ham lyst til at tjene.

Og her kan I finde jeres opgave – i at tjene, i at bringe tilliden tilbage til verden.

Vi begyndte med stjernerne, – lad os ende med dem.

Atomfysikeren Werner Heisenberg, Niels Bohrs elev, – han, som hindrede, at Adolf Hitler fik opskriften på atombomben, – han siger, at vor situation mer og mer minder om et metalskib, lastet med metal. Kompassen, der nu skulle pege mod nord og gøre det muligt at sætte kursen, peger nu bare mod skibet selv. – Så bliver vi nødt til, som de gamle søfarere, at tage bestik af stjernerne.

At tyde stjernernes sprog er ikke en opgave for ideologerne, ej heller for naturvidenskaberne eller samfundsvidenskaberne, heller ikke for astrologien. Det er et anliggende for visdommen eller for dét i ethvert menneske, der er modtagelig for varige sandheder.

Vi ejer evnen til at leve os ind i andre (den kaldes også *kærligheden*) og vi skal have *viljen* til at gøre det. Det er den vilje, man kunne kalde *moral*.

Og med dette vil jeg lykønske de 60 HF'ere og og de 149 studenter, som har bestået eksamen.

– – –

Ole Wivels »Der truer os i tiden« blev nu sunget, hvorpå rektor udleverede eksamensbeviser til de ca. 200 tilstedeværende dimittender.

Da denne handling var afsluttet, gav rektor Lange meddelelse om legater.

Roskildenser-Samfundets legat på 500 kroner blev tildelt *Finn Sode-Mogensen*, 3 c.

Festligheden blev afsluttet med Thøger Larsens »Du danske sommer«.

Mange af de deltagende blev på Katedralskolen for at sætte et punktum med Roskildenser-Samfundets dimittendfest, der begyndte ganske kort tid efter selve dimissionens afslutning.

Dimittendfesten 1974

Fordringsløs og hyggelig

Det er måske mærkeligt at anvende ordet »hyggelig«, når man skal skildre en fest med næsten 350 deltagere, – og den foregår i en kantine.

Ikke desto mindre var det den betegnelse, mange af deltagerne brugte, når de skulle give udtryk for deres opfattelse af Roskildenser-Samfundets og Katedralskolens dimittendfest fredag den 21. juni 1974.

Fra selve skolens dimission af studenter og HF'ere gik et stort antal deltagere, deriblandt mange forældre og pårørende, direkte til den arrangerede afslutningsfest.

Der var dækket ved 6-mandsborde i hele Katedralskolens store kantinerum. Der blev for de mange serveret en nydelig anretning af koldt og smålunt – med rødvin til. Derpå den obligate kaffe.

Roskildenser-Samfundets formand, direktør *Peter Hartmann*, bød velkommen til bords, bebudede et par taler og et lignende antal sange.

Som repræsentant for forældrene holdt professor *Ole Espersen* en tale, der bestemt ikke skulle have noget politisk præg, – men som bestemt heller ikke undlod at have det. (Men det ville vel også have skuffet de tilstedeværende!) Espersen nåede at få sagt en del om akademikerheten, om kritikken af »den herskende klasse«, der efter hans opfattelse føres på et rent politisk grundlag.

Han fortalte om en storm i et glas vand ved et andet (ikke så fjernt sjællandsk gymnasium), hvor verden var ved at forgå, fordi man i 4 (fire) timer havde benyttet tiden til gennemgang af en historisk bog med en socialistisk baggrund.

Han fik også ironiseret over frygten for at sige sin oprigtige mening i Chile-sagen. Derved

fandt han en passende afslutning og tilknytning til rektors dimissionstale.

Som et godt udtryk for, at det nu ikke står helt så galt til med »ytringsfriheden«, blev professor Espersen mødt af et varmt bifald, – selv fra mange, der sikkert ikke ganske deler hans synspunkter.

Adjunkt *Niels Westh* talte som lærer til dimittenderne.

I en festlig citatbuket fra Benny Andersens digtning skildrede han situationen efter den vel overståede eksamen, og han føjede dertil en lykønskning til de unge. (Partier af hans tale vil blive gengivet andetsteds i ROARS KILDE).

Fra Roskildenser-Samfundet blev et krus og skolens historie overdraget til *Hanne Tofte-Jespersen* (3 a) og *Jan Quitzau Rasmussen* (3 x). Det var Peter Hartmann, der foretog denne uddeling samtidig med at han takkede mange, ikke mindst pedel *Døssing* for utrættelig medvirken til at festliggøre denne aften.

Forinden havde dog rektor Henrik Lange bragt Roskildenser-Samfundet en tak, fordi man arrangerer denne dimittendfest – han håbede, at de udgåede studerende ville føle trang til at mødes i og støtte Roskildenser-Samfundet i dets arbejde.

Lad dette referat slutte med en strofe af en af de tre sange, – og lad det supplere formandens tak til *Døssing*:

Som en sommer uden varme,
som en hoppe uden føl,
som studinen uden charme,
som en flaske uden øl,
som et kortspil uden held
var vor skole uden pedel.

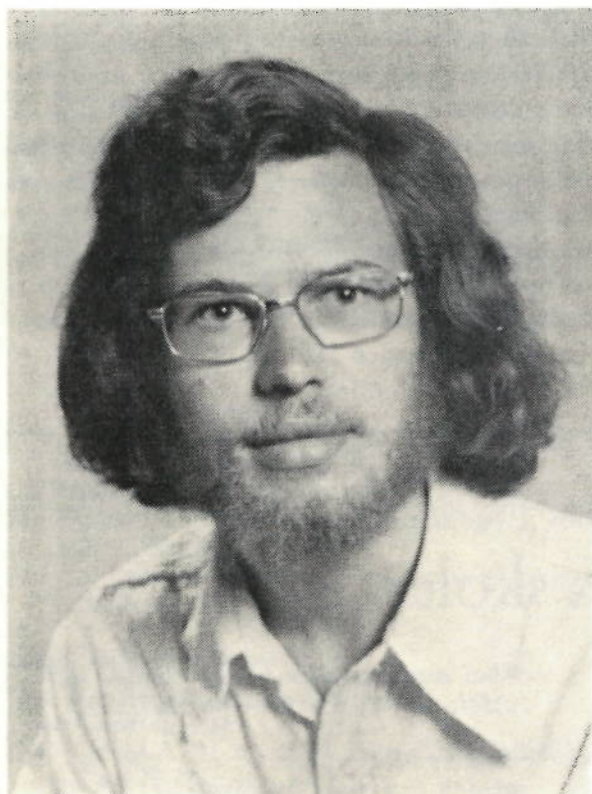
Festen for de sidste 5 årgange

Fredag den 22. marts 1974 afholdtes på Katedralskolen den årlige fest for de sidste 5 årgange.

Det havde været svært at få placeret festen rent tidsmæssigt, da netop den tid af året er opfyldt af forskellige arrangementer.

Ikke destomindre lykkedes det at samle ca. 350 deltagere, og adskillige af disse fandt anledning til at indmelde sig i Roskildenser-Samfundet.

Når dertil kommer, at festen ikke gav under-skud, kan man næppe ønske mere.

Nyt bestyrelsesmedlem

Fra årgang 1973 blev på sidste generalforsamling *Anders Kildemoes* indvalgt i Roskildenser-Samfundets bestyrelse som repræsentant for de unge. Han er biologistuderende og afløser *Henrik Gøttrup*, der blev indvalgt i bestyrelsen som »normalt« medlem til afløsning for *Alexander Crone*.

Roskildenser-Samfundets bestyrelse

Direktør, civilingeniør *Peter Hartmann*,
formand.

Advokat *Mogens Røest-Hansen*, næstformand
(studie- og uddannelsesfonden).

Branddirektør *Erik Carstensen*, H. D.

Lægesekretær, fru *Inge Winther*, sekretær.

Lektor, fru *Ellen Thorsen* (studie- og uddan-
nelsesfonden).

Fru *Lise Whitta Jørgensen*.

Kontorchef, civiløkonom *Ernst Willumsen*,
redaktør.

Boligarkitekt, fru *Anna Marie Jacobsen*.

Bogtrykker *Flemming Vessel*.

Henrik Pül Gøttrup.

Vagn Larsen.

Anders Kildemoes.

Hvorfor i alverden skal man gå med til en generalforsamling

Er De medlem af en forening?

Eller er De aktionær i et aktieselskab?

Så har De sikkert også besluttet at lade andre skalte og valte med Deres interesser, som de har lyst til, ikke?

Næh, det var nok ikke meningen.

Der tales så meget i tiden om demokratiske samarbejdsformer. Der tales om »nærdemokrati«.

Men forudsætningen for disse fænomener er nu ikke blot, at der gives mulighed for dem, men også at man har lyst og vilje til selv at gå med. »Lad de andre om det«, er en devise, som man i et demokratisk samfund simpelthen ikke kan være bekendt.

Hvorfor nu disse linjer netop i dette årsskrift?

Det er vor generalforsamling, vi tænker på.

Hvert eneste år møder en lille trofast skare op til det møde, hvor ros og ris skal fordeles for året, der gik, og hvor planerne for det kommende år skal drøftes.

Men kredsen er så lille, at bestyrelsen i virkeligheden er den besluttende myndighed. Man kan selv sætte sig til dommer over gode og slette handlinger, – men kan programmæssigt skalte og valte med foreningen.

Afstanden i tid fra generalforsamlingen til jubilæarfesten er så kort, at man uden at tilside-sætte etiketten kan møde i både smoking og lang selskabskjole (om man vil) til generalforsamlingen. Den afholdes i samme hus, så man skal ikke uden for en dør bagefter.

Samtidig kan man opfylde sin »borgerpligt« i foreningen og bidrage til en fornemmelse af, at Roskildenser-Samfundet kommer os alle ved.

Hvorfor i alverden skal man *ikke* gå med til vor generalforsamling?

Hvad er en skole?

Hvad er en skole?

*Et hus med gulve, vægge, lofter, –
med vinduer, hvor lyset trænger ind
og de derinde kigger ud
med længsel mod den forårssol,
der sender sine strålebundter
gennem klasserummets støv.*

Hvad er en skole?

*I visse øjeblikke grobund
for tanker, der i sindet fæster rod,
som spirer, vokser, til en skønne dag
de folder sig som smukke blomster ud.*

Som alt i dette liv

*har skolen selv en pris, der skal betales.
For sjældne stunders opladthed
for alt det største, som os livet skænker,
må vi betale dyrt med
støv og vintermørke.*

Så bliver der da et tilbage:

*Hvordan vil skolen huskes,
når engang om mange år
den ligger bag os,
bag os i en ungdom
vi har næsten glemt?*

*Skal mørkets eller lysets stunder sejre
i det, vi kalder vor hukommelse?*

*Lad os blot ønske,
at den prosaiske hukommelse
må vige pladsen for
den åndfulde erindring.
Hvor hin kun evner i konkrete
baner at bevæge sig,
vil vor erindring – helt abstrakt –
i lyse baner som en skøn komet
genkalde stjernestunder
fra vor ungdom.*

Så sender vi en tak

*for det, du gav os,
og glemmer tusind andre bitre timer.
Vi takker også dem,
der med et spinkelt håb om genklang
har trællet i vor lærdoms
vingård.*

*De avlede dog nu og da
en ædel årgang.*

E. W.

(12.6.1972)

Jubilarer 1974

Red. af Inge Winther

Studenter 1914 (kun medl.)

Grosserer Gerda Balle, Mynstersvej 1, København V.
Fhv. ekspeditionssekretær, cand. polit. Edith Kjær, Amagerfælledvej 32, København S.
Landsretssagfører Aage Petersen, Amaliegade 22, København K.

Realister 1914 (kun medl.)

Fhv. prokurist Jenny Andersen, Hallandsgade 16, København S.
Fuldmægtig i Danmarks Nationalbank Ernst Bloch, Lindegårdsvej 10 A, Charlottenlund.
Kontorchef Poul Petersen, Duevej 42, København F.

50 års jubilarer

Sproglige studenter 1924

Fru *Alpha Steensen*, f. Andersen, Sct. Jacobs-gade 11⁵, København Ø.
Kirsten Balslev, afg. v. døden.
Fru *Gudrun Ludwig*, f. Bloch, Engbakken 16, Holte.
Fru *Agnes Folkmann*, f. Christensen, Skolebakken 11, Gentofte.
Læge, fru *Vibeke Fabricius Zahle*, f. Hansen, Vinagervej 5, Lyngby.
Pens. bogholder *Ellen Karen Jensen*, Petersborgvej 7⁴, København Ø.
Christian Poulsen, afg. v. døden.
Fru *Eli Steinert*, f. Reimer, Røahellinga 5, Røa, Oslo 7, Norge.
Fru *Ea Koch*, f. Varming, Hulgårdsvej 10 B, København F.

Matm. studenter 1924

Ivar Berthelsen, afg. v. døden.
Truels Jensen, afg. v. døden.
Arkitekt M.A.A. *Niels A. Knudsen*, Rebekka-vej 41, Hellerup.
Lektor *Erling Kristensen*, Rosenvej 21, Gentofte.
Arkitekt M.A.A. *Erik Morthorst*, Strandvej 50, Hjerting pr. Esbjerg.
Godsejer *Christian Selchau-Hansen*, Alslev-gård pr. Karise.
Oluf Reisby, afg. v. døden.
Civilingeniør *Erik Skov*, Møllevang 14, Birkerød.
Overlæge, dr. med. *Erik Strandgaard*, Skørping Sanatorium, Skørping.
Direktør, civilingeniør *Johannes Teglbjærg*, Hyldevænget 7, Lyngbv.
Kommandør *Jens Jul. Westrup*, Botoften 19, Ålsgårde.

Realister 1924

Sygeplejerske, fru *Gerda Petersen*, f. Esbjerg, Engelstedgade 67⁴, København Ø.
Kaj Frellsen, afg. v. døden.
Lærerinde, fru *Cia Galskjøt Christensen*, f. Galskjøt, Brogade 13, Køge.

Fru *Helene Lindstrøm*, f. Hansen, Peter Hjortsvej 16, Valby.
Inger Sofie Hansen, afg. v. døden.
Fru *Inger Wulff*, f. Wendelboe Johansen, Søborg Hovedgade 24, Søborg.
Fru *Elise Malling Holm*, f. Kierkegaard, Joachim Larsensvej 16, København F.
Ingeniør *Gustav Mandrup*, Nøddevænget 15, Lyngby.
Direktør *Svend Mandrup*, H.D., L. E. Bruuns-vej 31, Carlottenlund.
Margrethe Richardt, f. Møller, afg. v. døden.
Fru *Erna Nielsen*, f. Nielsen, Strandgårdsvej 11, Strøby Egede pr. Køge.
Fhv. oliemøller *Robert Gøhler Nielsen*, Finlandsgade 29⁴, København S.
Fru *Asta Andersen*, f. Okholm, Ydunsvej 43, Fredericia.
Arthur Ogilvie, afg. v. døden.
Direktør *Carl Werner Petersen*, Kong Valdemarsvej 18, Roskilde.
Pens. ekspeditionssekretær *Else Petersen*, Tøjmestervej 10, København NV.
Poul Poulsen, afg. v. døden.
Sygeplejerske *Inger K. Aasted*, Tamborgsvej 11, Hillerød.

40 års jubilarer

Sproglige studenter 1934

Jørgen Balslev, afg. v. døden.
Tandlæge, fru *Ingrid Heuer*, f. Biering-Sørensen, Espegårdsvej 17, Viby J.
Fru *Else Lund*, f. Christiansen, Køgevej 10, Tåstrup.
Læge *Knud Christophersen*, Dalgas Boulevard 27, København F.
Translatrice, fru *Inge B. Ruders*, f. Frederiksen, Stengade 16, København N.
Sparekassedirektør, konsul, cand. jur. *Poul O. V. Hansen*, Egeløkken 6, Rønne.
Lektor *Svend Heuer*, Espegårdsvej 17, Viby J.
Overlæge, fru *Esther Syberg*, f. Jensen, Statshospitalet, Augustenborg.
Fru *Ina Forman*, f. Jensen, Dragerup pr. Holbæk.
Fru *Johanne Marie Hamilton Therkildsen*, f. Jørgensen, Klampenborgvej 32, Klampenborg.
Fru *Elise Margrethe Jacobi*, f. Nielsen, Grundtvigsvej 8 A, København F.
Fru *Ellen Gellert*, f. Nyboe, Skovgårdsvej 21, Ålborg.
Sundhedsplejerske *Ruth Schlederermann*, Mårsø.
Apoteker *Gertrud Schönau*, Strandvej 24 B, København Ø.
Lærerinde, fru *Karen Thiesen*, Grønlandsvej 22, Næstved.
Aage Yde, afg. v. døden.
Cand. mag. *Elna Ørum*, Ringstedgade 44, Roskilde.

Matm. studenter 1934

- Brygmester *Erik Christophersen*,
I. L. Heibergsvej 93, Odense.
Dyrlæge *Helge Grønholt-Pedersen*, Forlev
pr. Vemmelev.
Inspektør *Carl Holger Abery Jacobsen*,
Bymarken 60, Roskilde.
Svend E. N. Løve, afg. v. døden.
Godsforvalter *Ole Mahrt Olsen*, Halsted
Kloster pr. Nakskov.
Civilingeniør *Konrad H. Parbo*, Hørhavevej
54, Højbjerg.
Orlogskaptajn *Kai Rex-Petersen*, Sløsse
gl. skole, Ø. Ulslev.
Isenkræmmer *Niels Marius Petersen*, Benløse-
parken 15, Ringsted.
Direktør, civilingeniør *Peder G. Poulsen-
Hansen*, Livjærggade 22⁴, København Ø.
Reklamekonsulent *Gustav Sørensen*,
Bakkedraget 14, Roskilde.

Realister 1934

A-klassen

- Fru *Hanne S. Knudsen*, f. Balslev, Byskovvej,
Slagelse.
Fru *Ellen Margrethe Sakso*, f. Brochsgaard,
Højmarksvej 2, Ålborg.
Direktør *Erik H. Brønnum*, Vesterbrogade 177²,
København V.
Fru *Ebba Nielsen*, f. Rye Clausen,
Grundtvigsvej 4, Nykøbing Sj.
Ingeniør *Axel Helmer Frederiksen*,
Sct. Mortensvej 16, Roskilde.
Bispinde *Elisabeth Dons Christensen*,
f. Heerfordt, Bispegården, Ribe.
Fru *Kirsten Dam*, f. Hoff-Møller,
Hyldeholm 17, Veddelev, Roskilde.
Forvalter *Viggo Jørgensen*, Vestergade 56,
Roskilde.
Fru *Lily Christiansen*, f. Lyhne, Bakkehuset,
Frederiksborgvej, Roskilde.
Skoleinspektør *Kaj Vestergaard Madsen*,
Wienerknolden 11, Stubbekøbing.
Fru *Aase Theodor Sørensen*, f. Petersen,
Vesterparken 13, Tåstrup.
Oversygeplejerske *Anna Wedele*, f. Petersen,
Gothåbsvej 85, København F.
Filibestyrer *Iven Sandfuss*, Bygaden 21,
Kr. Hyllinge.
Fuldmægtig *Erik Chr. Winther*, Skovbogade 6,
Roskilde.

B-klassen

- Branddirektør *Erik Carstensen*, H.D.,
Provstevænget 11, Roskilde.
Udenrigsminister *Ove Guldberg*, Skovvang 18,
Charlottenlund.
Fru *Anne Grethe B. Harder*, f. Hansen,
Frederiksberg Allé 12, København V.
Kriminaloverbetjent *Arne Reitov*,
Henrik Nielsensvej 6, Roskilde.
Repræsentant *Søren Bjerg Hansen*,
Hedegårdsvej 13, Roskilde.
Inspektør *Frits Aa. Helthborg*, Klintedalsvej 69,
Røsnæs, Kalundborg.

- Forstander *Poul Hartvig Larsen*,
Den Classenske Agerbrugsskole, Næsgård
pr. Stubbekøbing.
Grosserer *Svend Volmer Nielsen*, Engvej 6,
Veddelev strand pr. Roskilde.
Poul Olsen, afg. v. døden.
Fru *Ellen Balle Nielsen*, f. Petersen,
Gundsømagle mølle, Roskilde.
Direktør *Uffe Vagn Petersen*, Strandparken 49,
Himmelev, Roskilde.
Fru *Ebba Staugaard*, f. Schreiner, Hedestuen 7,
Greve Strand.
Fru *Agnete Ibsen*, f. Schrøder, Søndergade 45,
Rinøsted.

25 års jubilarer

Sproglige studenter 1949

A-klassen

- Advokat *Knud Anker-Møller*, Bøgevej 10,
Værløse.
Professor, cand. polit. *Holger L. Engberg*,
375 Riverside Drive, New York N. Y.
10025, U.S.A.
Tandlæge *Kenneth Garner*, Stigårdsvej 31,
Solrød Strand.
Læge *Poul Aage Hansen*, Strøbyergsvej 70,
Ålborg.
Overlærer, fru *Elin Fjordbo*, f. Kaltorp-
Hansen, Brandstrup Skole, Rødby.
Tandlæge *Niels Jørgen Larsen*,
Klosterengen 20, Roskilde.
Afdelingsleder, fru *Gertrud Dalsgaard*,
f. Madsen, Egevej 8, Nyborg.
Tandlæge, fru *Helle Norby Larsen*, f. Nielsen,
Danmarksvej 22 A, Lyngby.
Højesteretssagfører *Christen Ejby*,
Kløvervænget 3, Birkerød.
Direktør *Leif Marius Petersen*, Shell Columbia
A/S, Calle 22 nr. 6-27, Bogota, Columbia.
Tandlæge, fru *Anna Schiøler-Christensen*,
f. Schiøler, Sophus Bauditzvej 38,
Charlottenlund.
Overlærer, fru *Kirsten Henriksen*, f. Fjældstad
Stærkind, Sorøvej 37, Ringsted.
Kommunelærer *Ole Lorenz Søndergaard*,
Stillidsvej 34, Hvidovre.
Cand. polit. *Kasper Vilstrup*, Askevænget 23,
Virum.
Korrespondent, fru *Gitte Reeuwijk*, f. Vinther,
Højlands Vænge 5, Ll. Værløse.

B-klassen

- Tandlæge *Niels Damgaard*, Frederiksborg-
vej 197 A, Roskilde.
Fuldmægtig *Ingrid E. Frederiksen*, Spurvehøj-
vej 18¹, Hvidovre.
Fru *Kirsten Ramlyng*, f. Gade, Egedesminde,
Grønland.
Fru *Inge Holm*, f. Henriksen, Broager,
Sønderjylland.
Socialrådgiver, fru *Anna-Lise Rolff*, f. Holst,
Sjælsøvej 33, Birkerød.
Vævelærerinde, fru *Bodil Schiøtz*, f. Waage
Jensen, Frederiksborgvej 510, Gundsømagle
pr. Roskilde.

Fængselslærer, fru *Ena Hammer*, f. Jensen, Hellesø pr. Skibby.
 Dyrlæge *Jens Chr. Jensen*, Krogen 8, Tarp pr. Guldager.
 Fru *Anni W. Holst*, f. Jeppesen, Mirabellevej 12, Risskov.
 Sygeplejerske, fru *Anne Birgit Nørbæk Jensen*, f. Madsen, Box 215, Big Valley, Alberta, Canada.
 Overlæge *Arne Nielsen*, Lervangen 41, Bredballe pr. Vejle.
 Fru *Rita S. I. Knudsholt*, f. Nielsen, Vestervænget 32², Roskilde.
 Cand. polit., fru *Karin Lis Rasmussen*, f. Ny-
 mand, Gl. Køge Landevej 781, Brøndby Strand.
 Fru *Anni T. Frimand*, f. Schmidt, Langetvej 19, Neder Vindinge, Vordingborg.
 Fru *Julie B. Gale*, f. Skeby, 791 Hilldale Ave, Berkley, California, U.S.A.
 Fru *Ruth B. Weilmann*, f. Willumsen, Flintebjergvej 2, Reerslev pr. Hedehusene.

Matm. studenter 1949

Fru *Lissi Birgit Dyck-Madsen*, f. Christiansen, Jernbanevej 7, Holbæk.
 Cand. pharm. *Karl Martin Døcker*, Knud d. Storesvej 25, Roskilde.
 Civilingeniør *Per Gjerløv*, Bakkevej 2 A, Birkerød.
 Autoforhandler *Asger H. Jensen*, Kr. Hyllinge.
 Fru *Anne Margrethe Browne*, f. Bonne Jørgensen, 145 Eudora, State Denver, 20 Colorado, U.S.A.
 Fru *Ruth Nielsen*, f. Jørgensen, Mejlgårdsvej 4, Randers.
 Læge *Egon Larsen*, Danmarksvej 22 A, Lyngby.
 Overlæge *Ole Drachmann*, Dr. Sofiesvej 26, Roskilde.
 Skoleinspektør *Martin A. Nielsen*, Krogårdskolen, Skoleager 1, Hundige.
 Cand. polit. *Niels P. Nørregaard*, Ved Stampe-dammen 14, Hørsholm.
 Civilingeniør *Kaj Rye Pedersen*, Norsgatan 10, Vesterås, Sverige.
 Fru *Kirsten Wæver*, f. Pedersen, Svendsvej 8, Niverød, Nivå.
 Civilingeniør *Niels Peter Pedersen*, 401 West Townhall Rd., 16441 Waterford, Pennsylvania, U.S.A.
 Overlærer *Bent Thillerup Rasmussen*, Hvenemosevej, Hesselager.
 Fru *Gerda Døcker*, f. Rasmussen, Knud d. Storesvej 25, Roskilde.
 Generalsekretær, cand. pharm. *Helge Touborg-Jensen*, Nordhøjen 5, Himmelev, Roskilde.
 Fru *Kirsten Pedersen*, f. Wæver, 401 West Townhall Rd., 16441 Waterford, Pennsylvania, U.S.A.

Realister 1949

A-klassen

Fru *Edith Lindenskov Petersen*, f. Andersen, Golfvej 69, Gjessing, Esbjerg.

Villy Niels Andersen, afg. v. døden.
 Bankbestyrer *Sv. Henning Bundgaard*, Hovedgaden 22, Hvalsø.
 Direktør *Børge Dahl*, Fynsvej 62, Himmelev, Roskilde.
 Fru *Anne Birk*, f. Hansen Glem, Vinkelvej, Havdrup.
 Lærerinde, fru *Erna Bolt Larsen*, f. Gyldenkærne, Margrethevej, Vestervig, Thy.
 Fru *Else Belling*, f. Hellner, Skolebakken 15, Grenå.
 Ingeniør *Kurt Johansen*, Ternevænget 12, Vissenbjerg.
 Fabrikant *Lars Midtgaard Jørgensen*, Frederiksborgvej 135 C, Roskilde.
 Trafikflyver *Georg Bredsig Larsen*, Hyttesvinget 31, Vallensbæk Strand.
 Fru *Kirsten Willi*, f. Larsson, Schäggi 304, CH-8444 Henggart, Schweiz.
 Skoleinspektør *Arne Maibom*, Thyrasvej 6, Ringsted.
 Musikpædagog, fru *Else Nielsen*, f. Nielsen, Lilleskovvej, Ugerløse.
Käthe V. Nielsen, afg. v. døden.
 Fru *Bente Lis Mandrup-Jensen*, f. Pedersen, Bakkevej 6, Gadstrup.
 Oberstløjtnant *Børge Ellekær Pedersen*, Bøgehaven 1, Kokkedal.
 Forfatterinde, fru *Lis King*, f. Sønder Petersen, P. O. Box 503, Mahwah, New Jersey, 07430 U.S.A.
 Fru *Anne Margrethe Møller*, f. Rasmussen, Brøndbyvestervej 115, Glostrup.
 Fru *Karen Mygind*, f. Stavnstrup, Mågens Kvarter 15 B, Albertslund.
 Cand. pharm. *Sven Vedsø*, Fuglebakken 10, Bredballe.

B-klassen

Proprietær *Jørgen Anders Bech*, Havdrupgård, Havdrup.
 Fru *Rita M. Schönherr*, f. Bjergfelt, Perikonvej 17, Køge.
 Fru *Bodil Biering*, f. Brønnum, UNIDO P. O. Box 837, A-1011, Wien, Østrig.
 Læge *Karsten Dilling Hansen*, Odinsvej 16, Høng.
 Afdelingschef *Jens Hermann*, Magnoliavej 6, Helsingør.
 Capt. *Helge Krarup*, 1524 S. W. 19 Avenue, Fort Lauderdale, 33312 Florida, U.S.A.
 Fru *Aase Hildebrandt*, f. Kristensen, Studiestræde 57, København V.
 Fru *Vibeke Phillips*, f. Messerschmidt, »Wentworth«, 51 The Highway, Sutton, England.
 Bibliotekar, fru *Anna Eline Werner*, f. Otzen, Clara Frijsvej 9, Køge.
 Fru *Bodil Treadwell*, f. Pinholt, 5 Worcester Close, D.A. 9, NU Greenhithe Kent, England.
 Fru *Jytte Gundorph Jørgensen*, f. Poulsen, Skolevej 24, Svogerslev, Roskilde.
 Aftenskoleleder, fru *Anne K. Dahl*, f. Wolfhagen, Fynsvej 62, Himmelev, Roskilde.

Dimittenderne 1974

3a (Lm)

3aN

Bente Christiansen
Bente Fjelstrup
Vibeke Djurhuus Jensen
Jens Grøn Johnsen
Inge Kobberø
Marianne Larsen
Merete Lund Madsen
Susanne Birkedal Nielsen
Jette Reese Næsborg
Birgit Orluf

3aU

Bente Borg Christensen
Hanne Tofte Jespersen

3aS

Erik Foldager
Henning Jensen
Dorte Jeppesen
Lars Ingvor Larsen
Ane Skovgaard Olsen
Lisbet Østensgaard

3aK

Ove Hansen
Hanne Malmvig Sørensen
Bodil Ørberg

3b (Bi)

3bN

Anja Richter Christensen
Susanne Kjærgaard
Helen Bøggild Lyngbye
Susanne Rahbek Pedersen

3bU

Michael Erik Jungfalk

3bS

Helle Ascanius
Carl Torben Dall
Ida Birgitte Espersen
Mikael Køneke
Claus Nielsen
Jonna Nielsen
Lisbeth Næblerød
Allan Ohms
Anni Pedersen
Lars Bille Poulsen
Annelise Voss Romme
Mikael Sjøberg
Aage Martin Skovrind

3bK

Grethe Marianne Rundqvist

3c (Lt)

3cN

Pia Christiansen
Karen Sofie Margrethe
Kristensen
Kirsten Frøslev Larsen
Pia Løwenstein
Alice Klarskov Mortensen
Anne Dorte Nielsen
Karin Birgitte Nielsen
Anne-Marie Helle Pedersen
Inge Margrethe Paaske
Helle Rossen
Sonja Helle Ruth Schnack-
Jensen

3cM

Lene Margrethe Hansen
Inge Schleicher

3cS

Lene Damgaard-Sørensen
Steen Erik Johansen
Anne Grethe Olsen
Sanne Christine Olsen

3cK

Charlotte Dilling-Hansen
Marianne Hasseriis
Birgitte Ovesen
Finn Sode-Mogensen
Annemarie Svander

3x (Iø)

3xF

Palle Bindsløv
Henrik Bo Bjørn
Flemming Druedahl
Preben Folkjær
Iver Drabæk Nielsen
Poul Henning Pedersen
Jan Quitzau Rasmussen
Lars Rasmussen
Lisbeth Merete Rasmussen
Niels Palle Schmidt

3xU

Astrid Haack

3xS

Anders Bruun-Schmidt
Lone Hansen
Merete Praefke Hansen
Ida Pernille Johannessen
Karen Jarman Jørgensen
Hanne Larsen
Birgit Elsebeth Møller
Jens Kjær Nielsen
Bente Østergaard Sørensen

3xN

Palle Grønnegaard
Jens Holger Ingvorsen
Jane Fjøs Nielsen
Steen Burup Petersen

3y (Us)

3yF

Lars Skjold Frederiksen
John Preben Jensen
Aksel Vind Jørgensen
Inger Hald Kristensen
Niels Peter Hauge Madsen
Bo Carsten Krogholm Nielsen
Helge Højgaard Nielsen
Henrik Olsen
Poul Erik Pedersen
Erik Witthøfft Rasmussen

3yS

Simon Halfdan Gjedde
Axel Lundholm Saxe
Wiesław Tadeusz Starzycki
Carsten Trads

3yN

Niels Bjarne Andersen
Mikael Hirsch
Dorte Færregaard Jensen
Søren Larsen
Søren Møllerup

3z (Po)

3zF

Niels Carsten Bluhme
Torben Dahl-Nielsen
Niels-Ole Juul Frederiksen
Ejnar Gyldenkerne
Birgitte Henriksen
Mogens Høgh Jensen
Peder Nygaard Knudsen
Claus Sidney Kybe
Henrik Pedersen
Michael von der Recke

3zS

Jan Ravnmark
Claus Christian Skogstad
Claus Strubberg
Klaus Bumbeck Wunsch

3zN

Jens Kirk Andersen
Steen Buntzen
Chris Eric Claudi-Magnussen
Finn Hansen
Fred Hersbøll
Jens Agerlin Olsen
Michael Petersen

3u (St)**3uF**

Svend Erik Beier
 Jens-Peter Bech Christensen
 Pawel Finkielmann
 Lars Lysdal Jensen
 Brynjolfur Vestergaard
 Michael Artur Wodka

3uU

Joan Normand Skriver
 Henrik Christian Slipsager

3uS

Anne Birte Borch-Jensen
 Birte Carlsen
 Jesper Skjødt Christiansen
 Vibeke Plambeck Lassen
 Henrik Bo Pedersen

3uN

Henning Dieckmann
 Paul-Erik Thermann Hansen
 Ulla Pilgaard Jacobsen
 Per Gadegaard Møller Jensen
 Poul Richardt Jensen
 Janne Kjær-Rasmussen
 Jørgen Alex Schultz Morthorst
 Aksel Grønne Nordestgaard
 Ulla Sivertsen
 Janusz Franciszek Starzycki
 Jørgen Villumsen

II HF p

Inger Agnete Andersen
 Ulla Boholdt-Petersen
 Henrik Steen Christensen
 Claus Michael Drastrup
 Ellen Engedal
 Bodil Frandsen
 Peter Nøhr Hansen
 Søren Ring Hansen
 Torben Lyngge Hansen
 Lars Stavnsbjerg Henriksen
 Carsten Jacobsen
 Lis Sine Johnsen
 Kirsten Jørgensen
 Trine Jørgensen
 Arne Larsen
 Niels Mønster
 Ulla Pedersen
 Pia Rahbek Poulsen
 Lea Linde Sørensen
 Lene Thomsen

II HF q

Hanne Boll
 Karsten Frederiksen
 Carl Peter Hansen
 Karen Lindegård Hansen
 Marian Tangaa Hansen
 Poul Eske Winther Klok
 Johnna Margrethe Kristensen
 Bente Larsen
 Birthe Hartvig Larsen
 Gert Michael Larsen
 Børge Mikael Magnusson

Annette Pedersen
 Susanne Persson
 Birgit Helen Rasmussen
 Lisbet Schlichting
 Bentia Inger-Marie Strikert
 Katie Alice Sørensen
 Niels Thinggaard Sørensen
 Henning Helge Rasmussen
 Taber

II HF r

Lis Algran
 Jan Ovedal Andersen
 Mai Brith Jappa Andersen
 Kim Henrik Kristian Bluhme
 Claus Hjorth Christensen
 Rita Christiansen
 Obert Bendt Frederiksen
 Niels Gyldenkerne
 Søren Theill Jensen
 Torben Peetz Jensen
 Bodil Jessen
 Torben Johannesen
 Kirsten Larsen
 Torben John Larsen
 Vagn Krogh Larsen
 Søren Myndal
 Birgitte Rylle Pihl Olsen
 Hans Christer Gabriel
 Rasmussen
 Niels-Jørgen Sager
 Peter Wittenburg Stouenborg
 Agnete Thomsen
 Kenneth Vinther

KILDEKALK

Glimt fra en tale ved dimitittendfesten

Det er skik og brug, at en af Katedralskolens lærere holder en tale til dimittenderne ved den efterfølgende fest.

Rektor *har* holdt sin tale, og ifølge sagens natur har han givet den form som *skolens* afskedshilsen, altså noget halvofficielt, – for ikke at sige mere.

Når en lærer så senere tager ordet, er han langt friere stillet.

Han kan opbygge sin tale som en »korrektions« til rektors, fordi han muligvis her kan få sagt noget, der ikke egner sig til skolens officielle talerstol.

Men han kan også gå en helt anden vej, – han kan gøre sin tale personlig, og formen kan gå over i det satiriske, det ironiske, det vittige.

Han kan hente sit stof fra andre, – så meget ellers lidt han ønsker.

— — —

Adjunkt *Niels Westh*, som Roskildenser-Samfundet havde bedt om at tale ved dimittendfesten i 1974, havde valgt at sammenvæve nogle af digteren Benny Andersens tanker til en tale med nogle islæt af Wesths egne tanker. Resultatet blev en munter, men tankevækkende »optræden«, der vakte stort bifald hos de deltagende, – både dimittenderne og de øvrige gæster.

— — —

Indledningen til talen udgjordes af digtet »Udtalelse«, der så tydeligt afspejler vanskeligheden hos den, der pludseligt skal sige noget

åndrigt, men løber sur i alle nutidstalers fraser, – hør et lille udsnit:

Fremtiden forekommer mig for tiden
ikke mindst på grund af modstand fra
udsat for betænkelige,
hvorimod endnu ikke volder
trods de svingende
og jeg må her henvise til
eller rettere
man bør nok stadigvæk i givet tilfælde
ha' hånd i hanke med.

Til slut
mit syn på alting
i korthed
hjælp.

Med disse ord karakteriserede West de eksaminerendes stilling for få dage siden. Han fik sagt nogle ord om den almene dannelse, som man forventede fra den udgåede student eller HF'er. Kravet om at kunne snakke med alt om alt, der ofte fortabte sig i det pjattede:

»Har De fået gjort noget ved Deres solpletter?«
»Tro mig, man går ind for mere tidssvarende kuldecentre.«
»Deres sidste jordskælv har interreseret mig meget.«
»Vil De hilse Deres mammut ved næste klimaændring.«
»Dit nordlys hænger forneden.«

Fald ind i tonen
lad et par ord falde
om dine værkende poler,
træk golfstrømmen lidt til side
og fortæl dén om ækvator og Van Allenbæltet,
vi er ikke sarte her.

Hvad var det nu jeg skulle holde
for mig selv?
Jeg må ha' svedt det ud i en spiraltåge
eller tabt det i den evige sne
det har nok ikke været så vigtigt.

Noget helt andet er:
Sidder mit lyn lige?

Og man hørte om den, der bare er glad for at vide noget om »forholdet mellem mariehønspletter«, og som med stolthed tager ordet derom ved møder og sammenkomster, – egentlig ikke for at angle efter bifald, men blot for at

føle den »rankhed i ryggen og fasthed i blikket, det gi'r at kunne henvise direkte til mariehøns«.

Gud, hvor vi genkender situationen!
Og så sluttede citatrækken med digtet »På høje tid«, hvor digteren opdager, at alverdens store fra Alexander og Cæsar over Mozart, Jesus, Columbus til Pasteur og Darwin havde udført deres livs storværk i en ganske ung alder –

det er på høje tid
det er over tiden
min hat
min frakke
mine cykelspænder
det er nu eller aldrig.

Er der noget at sige til, at man dagen efter tog fat på Benny Andersens digte?

Og på selve aftenen: Bifaldet bragede.

Tak, Niels Westh!

E. W.

Kontingent

Årskontingent er 30 kr.

De første 8 årgange (efter afgang fra Roskilde Katedralskole) betaler dog kun 10 kr. årligt. Livsvarigt medlemskab koster nu 400 kr. én gang for alle.

Det vedlagte girokort bedes snarest benyttet. Bidrag til studie- og uddannelsesfonden kan sendes ved hjælp af samme girokort. Skulle livsvarige medlemmer ønske at støtte denne fond, anføres jo blot beløb ud for teksten om fonden.

Ny medlemsfortegnelse i 1975

Det er hensigten at udsende en ny medlemsfortegnelse i 1975.

Hvis det af udskriften på kuerten til dette årsskrift skulle vise sig, at netop *Deres* navn, stilling og adresse er forkert eller mangelfuld, beder vi Dem meddele sekretæren dette, så eventuelle ændringer kan finde sted, før fortegnelsen udarbejdes.

Sekretærens adresse er:

Lægeseekretær, fru Inge Winther,
Skomagergade 3,
4000 Roskilde.
Tlf. (03) 35 65 02.

INDHOLD

Generalforsamlingen	1
Års- og jubilærfesten flytter tilbage til »Hotel Prindsen«	2
Besøg på Roskilde adelige Jomfrukloster – Det gamle og det nye Roskilde	2
Hvad lærer man egentlig på Roskilde Katedral- skole – og hvordan?	3
Fra fjord – gennem kloak – til rekreativt område	15
Foreningsårets arrangementer	18
Generalforsamlingen den 3.11.1973	19
Års- og jubilærfesten 1973	21
Dimission på Roskilde Katedralskole 21. juni 1974	22
Dimittendefesten 1974	24
Nyt bestyrelsesmedlem (Anders Kildemoes)	25
Roskildenser-Samfundets bestyrelse	25
Hvorfor i alverden skal man gå med til en generalforsamling	26
Hvad er en skole?	26
Jubilærer 1974 (red. af Inge Winther)	27
Dimittenderne 1974	30
Kildekalk	31

OMSLAGET:

Jakobskirken, Østervangscentret
Arkitekter: Gerda og Jørgen Hartmann-Petersen
(derfor kaldes kirken ofte »Habakuk-kirken«)

ROARS KILDE

Udgivet af Roskildenser-Samfundet

Redaktionsudvalg: Lotte Fang, Henrik Gøttrup, Anders Kildemoes,
Vagn Larsen, Fl. Vessel og Ernst Willumsen (ansvarsh.)
Redaktørens adresse: Nyvej 12 A, 1851 København V.